

Per 2021

Inleiding	3
1. Orbisk.....	4
2. Stichting Haga Ziekenhuis	5
3. CIRC.....	6
4. Werner & Mertz Benelux.....	7
5. UniK B.V.	8
6. MAAS International B.V.	9
7. Mölnlycke Health Care.....	10
8. Avicenna Excellence Program	12
9. Stichting Land van Horne.....	13
10. Beaufort Corporate Consulting BV	14
11. Stichting De Opbouw	15
12. Groenhuysen.....	17
13. KPN Health	20
14. Cosis	25
15. Mölnlycke.....	27
16. Stichting HartPlastic (Radboud UMC)	29
17. Epson.....	30
18. Dutch Health Hub / Jaarbeurs.....	32
19. Lyreco Nederland.....	33
20. Kirkman Company.....	34
21. Huuskes	35
22. De Duurzame Adviseur	36
23. Trees Please	37
24. MSD BV.	38
25. AstraZeneca	39
26. Energy Bridge.....	41
27. Band op spanning	43
28. Aveco de Bondt BV	44
29. Bravis.....	46
30. Zorgbalans.....	47
31. Albert Schweitzer Ziekenhuis.....	48
32. Coöperatie VGZ.....	51
33. Health Valley	53

34. Novartis.....	54
35. GlaxoSmithKline B.V.	57
36. EQUANS	59
37. Klimined	60
38. Merck Group	62
39. Maasstad Ziekenhuis	64
40. Pfizer	65
41. Cleanlease BV.....	67
42. LillyNed	69
43. IG&H.....	72
44. Been Management Consulting	74
45. Tensen & Nolte By Sansidor.....	75
46. VieCuri.....	77
47. Vilans.....	78
48. NVK	79

*Dit bestand wordt gedurende het jaar aangevuld wanneer nieuwe partners zich aansluiten.

Inleiding

Dit document wordt als bijlage opgenomen bij de Green Deal zorg 2.0 C226. Met de ondertekening van het document bevestigt u uw bijdrage aan de versnelling van de verduurzaming van de zorgsector. En stemt u in met de algemene en de specifieke overwegingen van de Green Deal C226. Artikel 1 en 2 van de Green Deal 226 zijn overgenomen in dit document.

Artikel 1: Doel

a. Doel van de Green Deal is gezamenlijk verduurzaming van de zorgsector te versnellen.

Artikel 2: Inzet en acties alle Partijen gezamenlijk

1. De partijen van de Green deal verduurzamen de zorg door:

A. De CO₂ – emissie van de zorgsector terug te dringen;

B. circulair werken te bevorderen;

C. de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;

D. en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

1. Orbisk

Inzet en acties van Orbisk B.V.

- a. Orbisk zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving

- b. Orbisk spant zich in om voedselafval in zorginstellingen in kaart te brengen met de ontwikkelde volledig automatische voedsel afval monitoring. Door besparing potentieel in kaart te brengen helpen we de instellingen het voedselafval in te zien, te adresseren en terug te dringen, met verbetering van winstgevendheid én duurzaamheid als gevolg!

- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
  - circulair werken te bevorderen;
  - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

2. Stichting Haga Ziekenhuis

Inzet en acties van Stichting Haga Ziekenhuis;

- a. Stichting Haga Ziekenhuis zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Stichting Haga Ziekenhuis spannen zich in om
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
  - circulair werken te bevorderen;
  - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewaterengrondwater terug te dringen;
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

3. CIRC

Inzet en acties van CIRC

- a. CIRC zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving;
- b. CIRC spant zich in om de transitie naar een volledig duurzame en circulaire maatschappij te versnellen. Door lokale oplossingen te ontwikkelen, die zorgen voor een instant impact. Daar waar de uitdagingen het grootst zijn: de gebouwde leefomgeving. Onder andere met de Circ BioDigester; een compacte, slimme machine die - op locatie - organisch afval omzet in duurzame energie en hoogwaardige plantenvoeding/ bodemverbeteraar.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
  - circulair werken te bevorderen;
  - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

4. Werner & Mertz Benelux

Inzet en acties van Werner & Mertz

- a. Werner & Mertz zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken en gezondmakende leef- en verblijfsomgeving;
- b. Als eco-pionier werkt Werner & Mertz aan een groenere toekomst voor iedereen. Duurzaamheid is daarom de belangrijkste norm waaraan we onze bedrijfsvoering en beslissingen dagelijks toetsen. Dit betekent in de praktijk dat we ons op elk moment toeleggen op het realiseren van een optimale eco-effectiviteit. Prioritaire aandacht gaat naar het gebruik van duurzame materialen, het recyclagepotentieel van dit materiaal, de inzet van hernieuwbare energie bij de productie, een milieuvriendelijk CO2-beheer, een optimaal waterbeheer en een duurzaam sociaal beleid. De green-EffectivePerformance Calculator van Werner & Mertz PROFESSIONAL toont aan welke bijdrage de producten van green care PROFESSIONAL leveren aan de bescherming van het klimaat en aan groener schoonmaken. Het bekroonde productontwerp biedt gebruikers een reëel inzicht in hetgeen ze minder gebruiken aan aardolie en plastic en hoeveel minder CO2 uitstoot daaraan gekoppeld kan worden. Neem zelf een kijkje op <https://get.wmprof.com/> en bereken daar je milieuvoordeel. De reinigingsmiddelen, materialen en verpakkingen van Werner & Mertz zijn Cradle to Cradle GOLD gecertificeerd en hebben een ECO label. Werner & Mertz is sinds 2003 EMAS gecertificeerd;
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:-de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;-circulair werken te bevorderen;-en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

5. UniK B.V.

Inzet en acties van UniK bv

- a. UniK bv te Cuijk zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.
- b. UniK spant zich in om de CO2 uitstoot te reduceren door de ondersteuning die wij uitvoeren i.v.m. Jeugdwet en WMO daar waar dit kan om te zetten in ondersteuning op afstand door bijvoorbeeld beeldbellen. Daarnaast wil UniK milieu bewust vervoer stimuleren in stedelijk gebied. Als voorbeeld, stimuleren om te reizen met behulp van een (elektrische) fiets. Dit is sneller als met een auto en is ook nog eens gezonder voor de medewerker. Beweging en wat meer verblijven in de buitenlucht.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de Co2-emissie van de zorgsector terug te dringen; Benoemd bij B
  - Circulair werken; op het moment dat wij investeren in nieuwe ICT middelen of mobiele devices voor de medewerkers zoeken we naar nieuwe bestemming voor de oude apparatuur.
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert: Benoemd bij B

6. MAAS International B.V.

Inzet en acties van MAAS International B.V.

- a. MAAS zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. MAAS spant zich in met haar duurzaamheidsinitiatieven aan de realisatie van de Sustainable Development Goals (SDG) ofwel Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Hiermee wordt de basis gelegd voor een betere en duurzamere wereld voor iedereen.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
  - circulair werken te bevorderen;
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

7. Mölnlycke Health Care

Inzet en acties Mölnlycke Health Care

- a. De CO₂-emissie in de zorgsector te minderen, het circulair werken te bevorderen:
  - Mölnlycke spant zich in om bij te dragen aan CO₂-reductie, het bevorderen van circulair werken en het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

- b. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op de volgende pijlers:
  - Reduceren van afval
    - Door gebruik te maken van een procedure tray spaart het ziekenhuis al veel afval uit. Dit omdat de losse componenten zonder extra verpakking in de tray zitten. Om specifiek de reductie m.b.t. afval bij gebruik van de procedure trays inzichtelijk te maken ontwikkelden wij de Mölnlycke value calculator. Middels het ingreep specifiek maken van de procedure tray kan een nog grotere besparing in tijd maar zeker ook in afval gerealiseerd worden. Per procedure kunnen wij dit inzichtelijk maken m.b.v. een eenvoudig dashboard.

  - Minder CO₂ uitstoot
    - Niet alleen het besparen van verpakkingsmateriaal is één van de vele voordelen van een procedure specifieke tray.
    - In het productieproces van procedure trays laten wij op één adres alle componenten die wij voor het maken van jaarlijks 7.000.000 trays nodig hebben aanleveren. Hierbij komen de meeste producten niet steriel in bulk bij ons aan zonder individuele verpakking.
    - Voor grote klanten kunnen wij ATO (Assemble To Order) leveringen aanbieden. Dit betekent dat de procedure trays direct na productie en sterilisatie, zonder extra tussenstap, aan de klant geleverd kan worden. Ook focussen wij erop zoveel mogelijk orders te consolideren. Hierdoor kunnen wij de CO₂-uitstoot reduceren.
    - In 2019 hebben wij nieuwe transportdozen ontwikkeld die 80mm lager zijn dan de oorspronkelijke transportdozen. Door inzet van deze transportdozen wordt minder plek in de magazijnen ingenomen en kunnen er gemiddeld 200 trays meer in een vrachtwagen getransporteerd worden.
    - Op deze manier kunnen 5% meer transportdozen gesteriliseerd worden, waardoor minder chemisch EtO nodig is. Kleinere transportdozen betekenen ook minder afval. Al onze dispenser- en transportdozen zijn voorzien van het FSC keurmerk.
    - In 2019 hebben wij 2.600 zonnepanelen op onze handschoenen fabriek in Maleisië geïnstalleerd waarmee dit jaar waarschijnlijk rond 23,400 MWh opgewekt worden en zo 16,200 ton CO₂ minder uitgestoten worden.

- Innovatie en onderzoek
  - Onze R&D afdeling is continue bezig onze producten te verbeteren en de footprint te verminderen. Momenteel bevatten onze universele afdeksets al ruim 19% herbruikbare houtvezels. Ook hebben we een operatiejas die voor ruim 50% gemaakt is van hernieuwbaar materiaal. Deze jas is gemaakt van onder andere hernieuwbare pulp. De pulp komt van één soort bomen, western red cedar, wordt alleen geoogst in Canada en komt niet uit beschermde regenwouden. De twee leveranciers van deze pulp zijn FSC (Forest Stewardship Council), SFI (Sustainable Forestry Initiative) en PEFC (Program for Endorsement of Forest Certification) gecertificeerd.
  - Daarnaast zijn er tijdens de productie van deze jas geen meetbare dioxine niveaus aanwezig zoals bij andere chloorwas processen. Hierdoor kan dit proces als milieu vriendelijk worden aangemerkt.
  - Sinds 2020 is Mölnlycke gestart met het aanbieden van een groeiende range aan Green Components. Gezien duurzaamheid een speerpunt is voor Mölnlycke zal deze productlijn steeds verder worden uitgebreid.
  - In 2021 hebben wij een nieuwe lijn van afdeklakens gelanceerd welke ISCC gecertificeerd zijn. Hierbij verhogen we het gebruik van bio-based raw materialen voor onze afdeklakens. Uit de Life Cycle Analysis is naar voren gekomen dat met het gebruik van deze lakens in trays we de uitstoot van CO2 met 25% reduceren.
  - Ook zijn we samenwerkingen aangegaan met andere bedrijven en initiatieven om de handen ineen te slaan om te kijken hoe we samen het circulair werken kunnen bevorderen. Momenteel gaan we testen of afdeklakens gerecycled kunnen worden tot producten welke we in onze procedure trays kunnen verwerken.

8. Avicenna Excellence Program

Inzet en acties Avicenna Excellence Program

- a. Avicenna Excellence Program zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.
- b. Het Avicenna Excellence Program spant zich in om high-potential master- en PhD studenten handvatten te bieden om door interdisciplinaire samenwerking tot innovaties in de zorg te komen en op deze manier de zorg te verbeteren. Het AEP is een jaarlijks terugkerend onafhankelijk en interdisciplinair Honoursprogramma waarin gedurende 3-4 maanden een selectie van 35 deelnemers wekelijks workshops en thema-avonden volgen rondom een reeks gezondheidszorg gerelateerde thema's. Geïnspireerd door de sprekers op de verschillende avonden, gaan de deelnemers gedurende het traject in teams interdisciplinair samenwerken om innovatieve oplossingen te bedenken voor een probleem binnen één thema, waaronder ook duurzaamheid. Wij vinden duurzaamheid een erg belangrijk onderdeel en willen dit met behulp van de Green Deal door het hele programma laten terugkomen. Zo willen wij zowel de bewustwording van de schaarste van duurzaamheid in de gezondheidszorg creëren als met concrete verbeteringen komen om het programma "groener" te maken met betrekking tot de door de Green Deal opgestelde pijlers. De ambities van het Avicenna Excellence Program zijn van toepassing op alle vier pijlers van de Green Deal zorg. Het Avicenna Excellence Program zal:
  - Bewustwording over duurzaamheid creëren onder deelnemers door in ieder geval één thema-avond te besteden aan de verschillende aspecten van duurzaamheid in de gezondheidszorg.
  - Er voor zorgen dat er minstens één team zich richt op een innovatie gericht op verbeteren van de duurzaamheid in de gezondheidszorg.
  - Alle deelnemers, ongeacht het thema van de innovatie, stimuleren om rekening te houden met duurzaamheid en dit ook in hun innovatie terug te laten komen.
  - Minstens een thema avond te wijden aan preventie in de gezondheidszorg en daarmee de leefomgeving en gezondheid in en buiten zorginstellingen van iedereen te bevorderen.
  - Zo veel mogelijk gebruik te maken van duurzame materialen en producten tijdens het programma, denk hierbij aan duurzaam eten, fairtrade merchandise en digitale documenten in plaats van geprint om het onnodige gebruik van papier te verminderen.
  - Duurzaamheid in het beleid van het Avicenna Excellence Program na te streven, en dit ook zodanig over te dragen aan toekomstige besturen.
  - Circulair werken te bevorderen door deelnemers ook na te laten denken over de end-of-life cycle van hun (fysieke) producten, denk hierbij ook aan de productie.

9. Stichting Land van Horne

Inzet en acties van Land van Horne

- a. Land van Horne zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Land van Horne zal zich inspannen om het bronzen keurmerk van Milieuthermometer Zorg te behalen in 2021. Het uiteindelijke doel is het gouden keurmerk. Verder maakt Land van Horne gebruik van de CO2 routekaart, hiermee stellen wij als doel een CO2 reductie van 50% in 2030 en klimaatneutraal in 2050.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op de volgende pijlers:
  - De CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
    - Wij zullen de bevindingen uit de EED toepassen om zo het energieverbruik op onze locaties te verminderen.
    - Gebouwen die geschikt zijn voor het plaatsen van zonnepanelen/zonneboilers zullen hiermee uitgerust worden
  - Circulair werken te bevorderen;
    - Het doel is om bij inkoop van nieuwe goederen circulair een vast criterium te maken. Er wordt een afvalpreventieplan opgesteld
    - Wij houden bij de inkoop van onze producten rekening met de arbeidsomstandigheden, en gaan extra focus leggen op duurzaamheid met het inkopen van textiel, catering en energie
  - De hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewateren grondwater terug te dringen;
    - De zorgsector is deelnemer aan de integrale Delta-aanpak Waterkwaliteit. Vanuit het principe "voorkomen, verminderen en vervangen".
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert

10. Beaufort Corporate Consulting BV

Inzet en acties van Beaufort Corporate Consulting BV

- a. Beaufort Corporate Consulting BV zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Beaufort Corporate Consulting BV spant zich in om kennis over de meest efficiënte wijze om deze doelen samen met alle betrokken stakeholders van zorgvastgoed te bereiken.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen; door bij investeringen in zorgvastgoed te streven naar zero-emissie vastgoed
  - circulair werken te bevorderen; door bij analyse van bedrijfsprocessen kosten en waarde te benoemen.
  - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen; door bij ondersteuning van verbetering van bedrijfsprocessen hier expliciet aandacht aan te besteden.
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert; door onze kennis van biodiversiteit actief in te zetten bij investeringen in zorgvastgoed.

11. Stichting De Opbouw

Inzet en acties van Stichting De Opbouw

- a. Stichting De Opbouw zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Stichting De Opbouw spant zich in om:
  - Bij iedere bedrijfsbeslissing duurzaamheid mee te nemen in de afweging
  - Een intern duurzaamheidsbeleid te voeren dat zich spiegelt aan (inter) nationale doelstellingen en de Green Deal
  - Proactieve inspanning te leveren voor de versnelling van duurzaamheid in de zorg. Bijdrage leveren aan kennisdeling en informatieverzameling met stakeholders.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - **De CO2-emissievandezorgsector terugdringen;**
    - Per Zorgorganisatie een routekaart duurzaam vastgoed opstellen, en afstemmen met de SHP/MJOP en stakeholders. Zo veel als mogelijk toewerken naar de nationale doelstelling van 49% CO2-reductie t.o.v. 2018. In 2021 gereed.
    - Uitvoering van alle energiebesparende maatregelen uit met een terugverdientijd korter dan 5 jaar uiterlijk voor 1 december 2024.
    - Proactieve energiemonitoring en daaruit voortvloeiende acties uitvoeren. Continu proces. Vervangende nieuwbouw realiseren met verbeterde energieprestaties. Per 1 januari 2021 zijn de BENG eisen ingegaan voor nieuwbouw.
    - Voortzetten van het inkopen van groene energie.
  - **Circulair werken te bevorderen;**
    - Onderzoek doen naar de meetbaarheid van circulaire bedrijfsvoering. Start in Q3 2021. Vaste leveranciers navraag doen naar duurzaamheidsactiviteiten en mogelijkheden via gestandaardiseerde vragenlijst. In Q2 2022 uiterlijk gereed.
    - Start met duurzaam inkopen bij een product/dienst waar dit redelijk gangbaar is in de markt. Bijvoorbeeld meubilair of schilders die gebruik maken van duurzame verf. In 2021 heeft iedere zorgorganisatie bij minstens een inkoopmoment relevant rekening gehouden met duurzaamheid tijdens het inkopen
    - Het bevorderen van (intern) hergebruik van spullen.
    - Waar dit mogelijk en zinvol is afval scheiden. Moet blijken uit navraag bij leveranciers.
    - Bij sloop van gebouwen de gebouwdelen, installaties en inventaris zoveel mogelijk hergebruiken/recyclen en het puin scheiden/hergebruiken.

- **de hoeveelheid medicijnresten in oppervlakte- en grondwater terug te dringen;**
  - Voortzetten van de afspraken met apotheken over het retourneren van medicijnen(resten).
  - Medewerking verlenen aan (toekomstig) onderzoek naar het verminderen van medicijnresten in water.
- **en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert**
  - Het vergroten van bewustwording en algemene kennis bij cliënten, medewerkers, vrijwilligers en andere betrokkenen over onderwerpen die vitaliteit en duurzaamheid aangaan.
  - Inzet van robotica en innovatieve producten/diensten voor het ondersteunen & verbeteren van het welbevinden van de cliënt en medewerkers.
  - Het volgen van en medewerking verlenen aan (toekomstig) onderzoek naar gezonde leefomgevingen in de zorg.

12. Groenhuysen

Inzet en acties van Groenhuysen

- a. Groenhuysen zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezond makende leef- en verblijfsomgeving.
- Bij Groenhuysen staan klanten en het bieden van maatwerk centraal. Bij alles wat we doen gaan we uit van de mogelijkheden van de individuele klant. We bieden een persoonlijke, goede en betrouwbare kwaliteit van zorg en dienstverlening. Daarnaast houden we ook nadrukkelijk rekening met de kwaliteit van leven. Dat betekent dat we bijzondere aandacht hebben voor ieders leefstijl, interesses en persoonlijke wensen. Innovatie in de zorg vormt een belangrijk speerpunt voor de komende jaren met als belangrijkste doel het leven van de klant en het werk van de medewerker te verbeteren. In deze speerpunten worden de duurzaamheidsaspecten toegepast.
- b. Groenhuysen spant zich in om:
- Het afval goed te scheiden bij de bron en afval terug te dringen
  - Medicijnresten in te zamelen in daarvoor bestemde afvalbakken
  - Een interne voorlichting te geven aan medewerkers over bewustwording en gedrag m.b.t. medicijnresten
  - Bij nieuwbouw energie neutraal te bouwen
  - Duurzame energie te gebruiken (zonnepanelen)
  - Gebruik te maken van schoon vervoer
  - Gebruik te maken van duurzame bedrijfskleding
  - Bij materiaalkeuzes wordt gekeken naar de TCO van het materiaal
  - Gebruik te maken van lokale ondernemers om transportbewegingen te minimaliseren
  - Duurzaamheid te laten leven op de werkvloer o.a. doormiddel van het organiseren van een duurzaamheidsseminar en een duurzaam kerstpakket uit te delen.
  - Binnen 3 jaar de milieuthermometer zorg brons te behalen voor minimaal 2 eigendomspanden.
  - Stimuleren fietsen, o.a. door gebruik te maken van het fietsplan.
  - Bewustwording van voeding & inkoop.

Bij eigendomspanden:

- Pv panelen aanbrengen;
- Isolatiemaatregelen in glas, spouw en dak;
- Energiemonitoring;
- Tapkranen met sensorbediening;
- Ledverlichting in algemene ruimtes en buiten;
- Zonwering en zonwerende folie om de toepassing van koelinstallaties te voorkomen;
- Tochtwering indien nodig;
- Deurdrangers op buitendeuren;
- Waar mogelijk dubbele schuifdeuren om een sluis te creëren bij entrees;
- Verlichting met sensoren indien wenselijk en mogelijk;
- Tijdsschakeling op buitenverlichting;

- Laadpunten voor elektrische voertuigen (auto's, fietsen).
- De nieuwe gebouwen voorzien we van een GPR-certificering.

c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

- **de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;**
  - Oude cv-ketels worden vervangen door een duurzaam systeem of nieuwe cv-ketel. Hierbij kijken we naar technische levensduur en besparing op gas
  - Verwarming zoveel als mogelijk met een laagtemperatuur systeem
  - Behoeftte aan koeling en verwarming voorkomen door bijvoorbeeld zonwering & isolatie
  - Maatregelen met een terugverdientijd < 5 jaar. (De energiejaarrekening gaat dan met 10% omlaag (bron ECN, TNO, etc.). Onderdeel daarvan is energiebeheer en monitoren.
- **Circulair werken te bevorderen;**
  - Inkoopproces optimaliseren om circulariteit beter te stroomlijnen
  - Bedrijfsafval terugdringen door het plaatsen van eco-units (afvalscheidingsbakken)
  - Bij inkooptrajecten gebruik maken van lokale ondernemers en MVI thema's toepassen:
    - Internationale sociale voorwaarden;
    - Social return;
    - Milieuvriendelijk inkopen;
    - Biobased inkopen;
    - Circulair inkopen;
    - Innovatiegericht inkopen;
    - MKB-vriendelijk inkopen.
  - Het aanschaffen van elektrische leaseauto's
  - Het aanschaffen van bedrijfskleding welke voldoet aan het EU ecolabel
  - Eigen voedselkringlopen creëren op locaties waar mogelijk
- **De hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;**
  - Groenhuysen zal verzamelpunten creëren, waar medicijnresten op een juiste wijze kunnen worden weggegooid. In samenwerking met de afvalleverancier zullen de medicijnresten worden vernietigd.
  - Tevens wordt bij medewerkers de bewustwording en het gedrag gestimuleerd hoe juist om te gaan met medicijnresten. (Bijvoorbeeld spuiten niet leegspuiten in de afvoer, maar gebruik maken van een tissue)

- **En door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert**
  - Aantrekkelijk maken van groenomgeving voor bewoners en medewerkers ter stimulering van beweging en frisse lucht, gezond binnenklimaat, met juiste verlichting, akoestiek, groen en schone lucht
  - Jaarlijks aandacht blijven geven aan het huidige fietsplan wat Groenhuisen heeft liggen, om het fietsen te stimuleren onder medewerkers.

13. KPN Health

Inzet en acties van KPN Health

- a. KPN Health zet zich in voor CO₂-reductie, circulair werken, en een gezonde leef-, verblijf- en werkomgeving.
- b. KPN Health spant zich in om mensen en apparaten in de zorg op een duurzame manier met elkaar te verbinden. Ons doel is alle betrokkenen grip op de gezondheid te geven. Zo stimuleren we zelfredzaamheid bij patiënten en dringen we tegelijkertijd de impact van ons werk op het milieu steeds verder terug. Dat doen we door steeds slimmere en energiezuinigere diensten te leveren. Al sinds 2011 gebruiken we 100% groene elektriciteit en sinds 2015 zijn we volledig klimaatneutraal.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO₂-emissie van de zorgsector terug te dringen;
  - circulair werken te bevorderen;
  - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert

De CO₂-emissie van de zorgsector terug te dringen;-

- Het grootste deel van ons energieverbruik (85%) bestaat uit stroom. KPN is verantwoordelijk voor ongeveer 0,8% van het elektriciteitsverbruik in Nederland. Sinds 2011 gebruiken we daarom alleen nog 100% groene stroom. Wat we nog wel uitstoten, door autobrandstoffen en gas voor verwarming van onze kantoren (in totaal 6% in 2020), compenseren we sinds 2015 volledig via bosbouw en Gold Standard-certificaten. We zijn daardoor sinds 2015 klimaatneutraal.
- **Richting klimaatneutraal**
Wie een bericht stuurt via KPN, weet dus zeker dat ons netwerk daarvoor alleen maar duurzaam opgewekte energie gebruikt. In 2030 willen we klimaatneutraal zijn – zonder compensatie met certificaten. Dat bereiken we onder meer door te kiezen voor auto's zonder CO₂-uitstoot. En we blijven ons ook op andere manieren inzetten om het energieverbruik en onze milieu-impact te verkleinen. Zo willen we bijdragen aan de wereldwijde doelstelling om in 2050 de CO₂-uitstoot met 80 tot 95% terug te dringen (het Klimaatakkoord van Parijs). Samen met leveranciers willen we bovendien al in 2040 de CO₂-uitstoot in de leverketen met 50% terugbrengen. Daarmee dragen we bij aan één van de belangrijkste doelstellingen van het Klimaatakkoord: de opwarming van de aarde beperken met 1,5°C. Onze inspanningen zijn wetenschappelijk getoetst op effectiviteit door het Science Based Targets Initiatieve.

- Met onze diensten helpen we ook de zorg minder energie en grondstoffen te verbruiken. Onze werkplek voor de zorg, de zorgcloud, de health exchange en andere diensten bieden we aan 'as a service'. Deze diensten staan dus in onze cloud, die draait op groene stroom. Werken vanuit de cloud zorgt er ook voor dat er minder apparatuur geproduceerd hoeft te worden. Alleen al in 2020 bespaarden onze klanten – inclusief de zorg – daardoor €330 miljoen. Volgens onafhankelijk onderzoek van adviesbureau Accenture bieden onze diensten veel mogelijkheden om kosten, energie en CO2-uitstoot te besparen. Doordat we zorg op afstand mogelijk maken, zorgen we bovendien dat er minder verkeer van cliënten en zorgverleners nodig is.

Circulair werken te bevorderen;

- **Green hardware**
We werken met fabrikanten die werkplekhardware produceren met zo weinig mogelijk impact op het milieu. Zowel verpakking als de werkplekhardware zelf bevatten zoveel mogelijk gerecyclede materialen. Door bij het ontwerp al na te denken over de opbouw van de hardware, kunnen bijna alle componenten losgekoppeld en hergebruikt worden. We bieden bovendien de mogelijkheid om oude hardware op te kopen. De opbrengsten gaan terug naar de organisatie of naar een goed doel. We halen de oude hardware op, laten de data (gecertificeerd) verwijderen, waarna de restwaarde van de hardware wordt bepaald. Apparatuur zonder restwaarde wordt gerecycled.
- **Circulaire gebouwen**
KPN werkt al jaren volgens 'het nieuwe werken', waardoor we minder kantoorruimte nodig hebben. Daarnaast benutten we onze kantoren zo efficiënt mogelijk. Duurzaamheid is een belangrijk criterium bij de bouw en renovatie van onze kantoren. We doen mee aan de Green Deal voor Circulaire Gebouwen. Bestaand vastgoed krijgt een tweede leven, bestaande materialen worden hergebruikt. In ons gerenoveerde kantoor in Apeldoorn kregen de houten plafonds bijvoorbeeld een tweede leven als afscheidingswanden en werd de oude vloerbedekking verwerkt tot nieuw materiaal.
- Het 'nieuwe' hoofdkantoor van KPN is ook bewust géén nieuw gebouwd pand. Op zoek naar een toekomstbestendig hoofdkantoor kozen we namelijk voor de totale renovatie en modernisering van ons vertrouwde onderkomen. Daarmee werd direct de eerste duurzame stap gezet. 'De Link' heeft Energielabel A en draait volledig op groene stroom. Ook is er gekozen voor ruwbouw, een duurzame constructiewijze waarbij veel minder materiaal nodig is. Alle toiletten en kranen zijn waterbesparend, de koelsystemen (airco's) zijn niet schadelijk voor de ozonlaag en op een groot deel van de gevel is gebruikgemaakt van energiezuinig triple glas. Een speciale vermelding is er tot slot voor het 'Smart Building'-lichtplan,

dat dankzij speciale armaturen alleen licht laat schijnen op plekken waar medewerkers zijn. De expertise en ervaring die we hiermee hebben opgedaan, delen we graag met de Green Deal-partners.

- en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert
- **Mensen bij elkaar brengen**
Ons geloof in technologie is groot, maar we geloven nóg meer in menselijk contact. Daarom besteden we extra aandacht aan groepen waar sociaal contact niet vanzelfsprekend is. Zo organiseert het KPN Mooiste Contact Fonds al meer dan 10 jaar evenementen waar we mensen die zich eenzaam voelen, weer in verbinding brengen met anderen. Met KlasseContact zorgen we dat langdurig zieke kinderen in contact blijven met hun klas en zo toch mee kunnen doen. Het bevorderen van sociaal contact en het bestrijden van eenzaamheid onder kwetsbare groepen staat centraal bij de KPN Mooiste Contact Dagen. Zo nodigen we ouderen uit voor een bijzondere dag in bijvoorbeeld het Rijksmuseum of Thialf. De vrijwilligers van de Zilverlijn bellen (samen met het Nationaal Ouderenfonds) met ouderen die behoefte hebben aan een goed gesprek. Voor een praatje, even lachen. Dat is hard nodig: Nederland kent zo'n 200.000 extreem eenzame ouderen. Dit zijn mensen die maximaal eens in de 4 weken sociaal contact hebben. Wekelijks bellen ongeveer 1.000 vrijwilligers vanuit KPN met ouderen die behoefte hebben aan contact.

Ook met onze diensten brengen we mensen bij elkaar. Met KPN Health bieden we domoticaoplossingen, waarmee zorgprofessionals snel kunnen inspringen op veranderende zorgbehoeftes, binnen én buiten zorginstellingen. Blijft een cliënt meer op de kamer? Neemt zijn loopsnelheid af? Gaat hij minder naar het toilet? Het zijn aanwijzingen waar zorgmedewerkers dankzij onze diensten snel op kunnen reageren om steeds de beste zorg te blijven bieden. Zorgprofessionals krijgen meer rust, cliënten meer zelfstandigheid en bewegingsvrijheid.

- **Veilige digitale omgeving**
Wij werken dagelijks aan een veilige digitale omgeving voor de zorg. Want ook in de zorg speelt een steeds groter deel van ons leven zich digitaal af. Dat biedt veel voordelen en mogelijkheden, maar brengt ook gevaren met zich mee. Daarom zetten wij ons in voor een veilig en betrouwbaar netwerk. Zo dragen we bij aan voorlichtingscampagnes die mensen bewustmaken van online risico's. Denk aan 'Eerst checken, dan klikken' en 'Alert Online'. Ons onderdeel KPN Security geeft tijdens de coronacrisis 100 uur gratis advies en technische expertise voor het beschermen van zorginstellingen tegen cybercriminelen. Dat doen we vanuit het initiatief [wijhelpenziemenhuizen.nl](https://www.wijhelpenziemenhuizen.nl).
- Digitale identiteit speelt een sleutelrol bij het bestrijden van misbruik en fraude op internet. We ontwikkelen daarom slimme identiteitsoplossingen en veilige zorgnetwerken zoals KPN Zorgcloud en Health Exchange. Zo

minimaliseren we de risico's en vergroten we de privacy. Daarnaast ondersteunen we zorgorganisaties bij het voldoen aan de Europese privacywetgeving – de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) – en aan de NEN-norm NTA 7516.

- Met onze dienst ZIVVER Veilig Mailen kunnen zorgverleners op een gebruiksvriendelijke manier en volgens de laatste veiligheidstandaarden communiceren met collega's en cliënten. Menselijke fouten bij het verzenden van privacygevoelige informatie voorkomen we met de Triple Safe Technology. Met onze ZorgMessenger maken we veilig chatten voor zorgverleners mogelijk en met de inzet van videobellen kunnen zorgverleners, volgens het 4-ogen-principe, op afstand met elkaar 'meekijken' bij het toedienen van medicatie of het beoordelen van een plekje op de huid. Samen met een aantal zorginstellingen onderzoeken we of er meer mogelijkheden te creëren zijn voor zorg op afstand. Ook spannen we ons in om zogenaamde zorgreservisten snel in te wijden in de nieuwste digitale mogelijkheden. Daarvoor ontwikkelen we e-learnings, samen met de Stichting Extra Zorg Samen, die bijdragen aan de duurzame inzetbaarheid van zorgprofessionals.
- **Betrouwbare digitale werkplek**

Zorgprofessionals werken steeds vaker online samen. Via tablets bijvoorbeeld, of op een gedeelde desktop. Tegelijk wordt de werkvloer steeds diverser: nog nooit waren er zoveel generaties aan het werk in de zorg. Wij ontwikkelden een digitale werkplek die recht doet aan die verschillen. Ambulant, aan het bed, in de wijk of in een staffunctie: voor elke zorgmedewerker hebben we een passende digitale werkplek. Via een eigen account krijgen ze toegang tot de persoonlijke werkomgeving in de cloud. Vanaf verschillende apparaten biedt het toegang tot precies die zorgdata die een medewerker nodig heeft. Zo kan er binnen of buiten de zorginstelling makkelijk en efficiënt samen gewerkt worden. Inclusief participatiemogelijkheden voor cliënten, via het PGO.
- **Medische innovaties met 5G**

Zo maken wij met onze snelle, stabiele en veilige (zorg)netwerken de zorg en de samenleving slimmer. Maar er is meer nodig dan infrastructuur alleen. Door datastromen te combineren, maken we de weg vrij voor vernieuwing. Denk aan slimme stoplichten die op groen springen voor een ambulance met zwaailicht, of aan vrachtwagens die dankzij realtime data minder vaak hoeven af te remmen, waardoor brandstofgebruik en CO₂-uitstoot vermindert. Zorgverleners maken steeds meer gebruik van dergelijke slimme technologie. Dankzij het 5G-netwerk wordt steeds meer mogelijk: de stabiliteit en hoge snelheid van dit netwerk bieden kansen voor technologie en grote medische innovaties. Denk aan directe beschikbaarheid van scans (en niet meer urenlang hoeven wachten): met de grote bandbreedte van 5G kan dat, zónder dat dit het totale netwerk vertraagt. 5G maakt het ook mogelijk om drones snel medicijnen en labonderzoeken te laten transporteren. In FieldLabs – ook in de zorg – toetsen we het netwerk op snelheid, capaciteit én mogelijke nieuwe

toepassingen. In het 6e en nieuwste FieldLab helpen we onder meer coronateststraten slimmer op te zetten en data voor zorgprofessionals te verzamelen.

- **Samen met de zorg**
Innoveren is iets dat je alleen samen kunt doen. Daarom werken wij graag in partnerschap met zorginstellingen samen aan een slimme, groene en duurzame zorgsector. Zodat we niet alleen nu gezonder kunnen werken en leven, maar ook in de toekomst.

14. Cosis

Inzet en acties van Cosis

- a. Cosis zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Cosis spant zich in om aan alle vier doelstellingen een substantiële bijdrage te leveren met gerichte acties zoals beschreven in het MVO meer-jaren-plan van Cosis 2021 – 2025 (Assen, januari 2021)
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - **de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;**
    - Nieuwe locaties worden gasloos en BENG gebouwd
    - Eigendomslocaties worden voorzien van een energiescan
    - Jaarlijks worden drie eigendomspanden ingrijpend verduurzaamd
    - Servers worden ondergebracht bij de leverancier
    - Wagenpark: invoering van elektrisch rijden, en als dat nog niet mogelijk is, is het gebruik van blauwe diesel voor bedrijfsauto's een tussenoplossing
    - Gebruik van fietsen bevorderen.
  - **circulair werken te bevorderen;**
    - Afspraken met leveranciers om verpakkingsmateriaal retour te nemen
    - In contracten voor inkoop afspraken opnemen over duurzaamheidsmaatregelen in productie, vervoer en gebruiksduur
    - Bij nieuwbouw en renovatie mogelijkheden maximaal benutten van hergebruik van materialen
    - Afgeschreven IT-materiaal zoveel mogelijk hergebruiken en indien dat niet mogelijk is, aanbieden ter recycling
    - Stimuleren en faciliteren van herstellen in plaats van vervangen
  - **de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;**
    - Minimaal 80% van overtollige medicatie gaat retour naar apotheek
    - Afspraken met huisartsen over voorschrijfbeleid
    - Medicatiebeleid aanscherpen op beheer en uitgifte van medicatie
  - **en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert**
    - nieuwbouw en renovatie is gebaseerd op healing environment
    - Cosis rookvrij in 2025

- Duurzame inzetbaarheid van personeel is stand beleid
- Mogelijkheden voor SROI voor cliënten maximaal benutten
- Verhogen medewerkerstevredenheid

15. Mölnlycke

Ons doel is de gezondheidszorg wereldwijd te bevorderen. Wij streven ernaar om elke zorgverlener te voorzien van oplossingen die de beste resultaten opleveren.

Duurzaamheid is een term die in ons dagelijks leven veel voorkomt. Vooral het ontwikkelen van nieuwe technologieën die het beschermen van de natuur en het verminderen van CO₂-uitstoot mogelijk maken worden hiermee geassocieerd.

Gezien Mölnlycke® duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan is dit een van de pijlers die onze werkwijze definieert. De duurzaamheidsdoelen van de VN hanteren wij als basis.

Inzet en beoogde acties Mölnlycke

Mölnlycke spant zich in om bij te dragen aan CO₂-reductie, het bevorderen van circulair werken en het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

- a. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op de volgende pijlers:
  - Reduceren van afval
    - Door gebruik te maken van een procedure tray spaart het ziekenhuis al veel afval uit. Dit omdat de losse componenten zonder extra verpakking in de tray zitten. Om specifiek de reductie m.b.t. afval bij gebruik van de procedure trays inzichtelijk te maken ontwikkelden wij de Mölnlycke value calculator. Middels het ingreep specifiek maken van de procedure tray kan een nog grotere besparing in tijd maar zeker ook in afval gerealiseerd worden. Per procedure kunnen wij dit inzichtelijk maken m.b.v. een eenvoudig dashboard.
  - Minder CO₂ uitstoot
    - Niet alleen het besparen van verpakkingsmateriaal is één van de vele voordelen van een procedure specifieke tray.
    - In het productieproces van procedure trays laten wij op één adres alle componenten die wij voor het maken van jaarlijks 7.000.000 trays nodig hebben aanleveren. Hierbij komen de meeste producten niet steriel in bulk bij ons aan zonder individuele verpakking.
    - Voor grote klanten kunnen wij ATO (Assemble To Order) leveringen aanbieden. Dit betekent dat de procedure trays direct na productie en sterilisatie, zonder extra tussenstap, aan de klant geleverd kan worden. Ook focussen wij erop zoveel mogelijk orders te consolideren. Hierdoor kunnen wij de CO₂-uitstoot reduceren.
    - In 2019 hebben wij nieuwe transportdozen ontwikkeld die 80mm lager zijn dan de oorspronkelijke transportdozen. Door inzet van deze transportdozen wordt minder plek in de magazijnen ingenomen en kunnen er gemiddeld 200 trays meer in een vrachtwagen getransporteerd worden.

- Op deze manier kunnen 5% meer transportdozen gesteriliseerd worden, waardoor minder chemisch EtO nodig is. Kleinere transportdozen betekenen ook minder afval. Al onze dispenser- en transportdozen zijn voorzien van het FSC keurmerk.
- In 2019 hebben wij 2.600 zonnepanelen op onze handschoenen fabriek in Maleisië geïnstalleerd waarmee dit jaar waarschijnlijk rond 23,400 MWh opgewekt worden en zo 16,200 ton CO2 minder uitgestoten worden.
- Innovatie en onderzoek
  - Onze R&D afdeling is continue bezig onze producten te verbeteren en de footprint te verminderen. Momenteel bevatten onze universele afdeksets al ruim 19% herbruikbare houtvezels. Ook hebben we een operatiejas die voor ruim 50% gemaakt is van hernieuwbaar materiaal. Deze jas is gemaakt van onder andere hernieuwbare pulp. De pulp komt van één soort bomen, western red cedar, wordt alleen geoogst in Canada en komt niet uit beschermde regenwouden. De twee leveranciers van deze pulp zijn FSC (Forest Stewardship Council), SFI (Sustainable Forestry Initiative) en PEFC (Program for Endorsement of Forest Certification) gecertificeerd.
  - Daarnaast zijn er tijdens de productie van deze jas geen meetbare dioxine niveaus aanwezig zoals bij andere chloorwas processen. Hierdoor kan dit proces als milieu vriendelijk worden aangemerkt.
  - Sinds 2020 is Mölnlycke gestart met het aanbieden van een groeiende range aan Green Components. Gezien duurzaamheid een speerpunt is voor Mölnlycke zal deze productlijn steeds verder worden uitgebreid.
  - In 2021 hebben wij een nieuwe lijn van afdeklakens gelanceerd welke ISCC gecertificeerd zijn. Hierbij verhogen we het gebruik van bio-based raw materialen voor onze afdeklakens. Uit de Life Cycle Analysis is naar voren gekomen dat met het gebruik van deze lakens in trays we de uitstoot van CO2 met 25% reduceren.
  - Ook zijn we samenwerkingen aangegaan met andere bedrijven en initiatieven om de handen ineen te slaan om te kijken hoe we samen het circulair werken kunnen bevorderen. Momenteel gaan we testen of afdeklakens gerecycled kunnen worden tot producten welke we in onze procedure trays kunnen verwerken.

16. Stichting HartPlastic (Radboud UMC)

Inzet en acties van Stichting HartPlastic

- a. Stichting HartPlastic zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Stichting HartPlastic spant zich in om reductie en recycling van plastic afval na medische procedures te bevorderen en zoekt naar duurzame alternatieven voor disposables om op deze manier toe te werken naar een circulaire economie in de zorg, alsmede het bewust maken van ziekenhuizen van de impact die zij hebben op het milieu en motiveren van anderen om mee te doen aan het initiatief.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
  - circulair werken te bevorderen;
  - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

17. Epson

Inzet en acties van Epson

Seiko Epson Corporation (TSE: 6724, "Epson") heeft zijn Environmental Vision 2050 onlangs vernieuwd. In deze verklaring staan de milieudoelstellingen van het bedrijf voor 2050 om duurzaamheid te bereiken en gemeenschappen te verrijken. Epson streeft ernaar in 2050 CO₂-negatief te zijn en geen ondergrondse hulpbronnen (te verstaan: niet-hernieuwbare hulpbronnen zoals olie en metalen) meer te gebruiken. Voor 2030 heeft Epson als doel de CO₂-emissie terug te dringen volgens het 1,5 graden Celcius scenario (doelstelling voor de vermindering van broeikasgasemissies, afgestemd op de aanbevelingen van het Science Based Targets-initiatief (SBTi)).

- a. Epson spant zich in om:
  - De milieueffecten van producten en diensten en in de supply chain te verminderen;
  - Duurzaamheid te bereiken in een circulaire economie en de grenzen van de industrie te verleggen door creatieve, open innovatie;
  - Bijdragen tot internationale milieu-initiatieven.

- b. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - De CO₂-emissie van de zorgsector terug te dringen;
    - Bijvoorbeeld door het leveren van printers met de Heat-Free Technology kan Epson bijdragen aan de CO₂-reductie in de zorgsector. Energiebesparing en CO₂-reductie zijn essentieel in de strijd tegen de opwarming van de aarde. Toch verbruiken tal van technologieën aanzienlijke hoeveelheden energie en zijn zij in het bedrijfsleven de hele dag door actief. Epson's vooruitstrevende reeks printers met Heat-Free Technology gaan tegen deze trend in met een lager energieverbruik, minder vervangingsonderdelen en een lagere milieubelasting.
    - Epson's Heat-Free Technology biedt vier voordelen:
      - Laag stroomverbruik bespaart energie, geld en CO₂ uitstoot.
      - Weinig onderdelen die aan vervanging onderhevig zijn en dus een lage impact op het milieu.
      - Bespaar tijd met consistent afdrukken op hoge snelheid.
      - Geringe tussenkomst verhoogt de productiviteit.
    - Epson Europe BV biedt de leden van de Green Deal aan om kosteloos een duurzaamheidsscan te maken, waarin we exact kunnen uitrekenen wat deze duurzame technologie in hun specifieke situatie kan betekenen. Door deze bewustwording en kennis van deze innovatieve duurzame technologie kunnen er weloverwogen beslissingen gemaakt worden.

  - circulair werken te bevorderen;

- de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
- en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert
  - Ter bevordering van een betere leefomgeving van iedereen in onze samenleving is Epson onlangs een samenwerking aangegaan met National Geographic met de zogenaamde 'Turn Down the Heat' campagne. De campagne dient als stimulans voor bedrijven om hun invloed op de opwarming van de aarde te verminderen. De campagne komt er nu wetenschappers voorspellen dat de permafrost op aarde tegen het jaar 2100 volledig ontdooid zal zijn, waardoor het milieu drastisch verandert, de zeespiegel wereldwijd stijgt en meer dan 950 miljard ton methaan vrijkomt in de atmosfeer. Epson en National Geographic proberen samen meer bewustzijn te creëren en manieren aan te dragen waarop bedrijven hun invloed op de opwarming van de aarde kunnen verminderen.
  - Tevens wordt de uitstoot van giftige stoffen zoals ozon en fijnstof met 100% verminderd t.o.v. lasertechnologie.

18. Dutch Health Hub / Jaarbeurs

Inzet en acties van Dutch Health Hub / Jaarbeurs

We beloven een platform te bieden, online en offline, waarbij wij de relevante werelden met betrekking tot vergroening van de zorg actief bij elkaar brengen. Wij creëren daarbij de meest optimale ontmoeting in een vorm die past bij de behoefte van de zorgprofessional. Op de meest duurzame en efficiënte manier.

- a. Dutch Health Hub / Jaarbeurs zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.
- b. Dutch Health Hub / Jaarbeurs spannen zich in om de duurzaamheidsbeweging voor een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving te ondersteunen
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen; duurzame mobiliteit van eigen medewerkers en die van zorgorganisaties te bevorderen, te publiceren over best practices op genoemd onderwerp, bij elkaar brengen van partijen op dit onderwerp met het doel om de CO2-emissie terug te dringen
  - circulair werken te bevorderen; bij te dragen aan duurzaam materiaalengebruik en verwerking, bij te dragen aan terugdringen van het gebruik van niet-duurzame materialen en afvalproductie te minimaliseren.
  - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen; partijen die hierbij betrokken dienen te zijn bij elkaar te brengen om oplossingen voor het vraagstuk te ontwikkelen. Daarbij richten we ons naast de relevante zorg partijen ook op die in water en farma.
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert; bijdragen aan de gezond stedelijk leve ambitie, content over best practices te maken en distribueren, partijen op dit onderwerp bij elkaar te brengen om oplossing voor het vraagstuk te ontwikkelen.

19. Lyreco Nederland

Inzet en acties van LYRECO NEDERLAND

- a. LYRECO NEDERLAND zet zich in voor CO2 reductie & circulair werken
- b. LYRECO NEDERLAND spant zich in om dankzij aankoop bij ons de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen en circulair werken te bevorderen met ons aanbod.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen. In ons huidige aanbod moedigen we klanten reeds aan om groenere productkeuzes te maken aan de hand van de Lyreco Green Tree. Je kan ook je winkelmandje vergroenen en zo voor opties kiezen met een kleinere CO2 uitstoot of groene materialen. Wij geven onze klanten advies om CO2 uitstoot te verminderen door het uitstoot bedrag van een bestelling in kaart te brengen. Onze bestelwagens hebben een minimale CO2 emissie en evolueren nog steeds. De overige uitstoot wordt gecompenseerd. Onze chauffeurs krijgen een opleiding en werken met software die transportroutes optimaliseert. Wij ondersteunen en ontwikkelen ook producten en diensten die direct of indirect CO2 uitstoot verminderen zoals product assortimenten die CO2 neutraal zijn (bijvoorbeeld ons eigen CO2 neutraal papier.) Deze diensten en producten plannen wij verder te ondersteunen of ontwikkelen.
  - circulair werken te bevorderen; Lyreco spant zich in om tegen 2025 een volledig aanbod recycle-ready items aan te bieden voor de werkplek; we zetten ons momenteel al in om een tweede leven oplossing te bieden aan producten die reeds recycle-ready zijn zoals onze ophaaldienst voor klein kantoor materiaal of cartridges, dit soort diensten willen wij nog verder uitbouwen; indirect wordt de afvalhoop ook verkleint door ons doel om intern recyclage en circulair werken te bevorderen; ook zetten wij stappen naar producten met volledig recyclebare of composteerbare verpakking. Al deze doelstellingen en huidige acties komen samen op internationaal niveau in onze 2025 pledge. Op lokaal niveau bevorderen we deze werking door een interne circulaire werkgroep die als doel heeft zoals onze eigen werknemers als klanten meer circulair te kunnen laten werken.
  - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

20. Kirkman Company

Inzet en acties van Kirkman Company

- a. Kirkman Company zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving;
- b. Kirkman Company spant zich in om de duurzaamheid in algemene zin en zeker dus ook in de zorg te verbeteren;
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - De CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
    - Met de stichting Smart Climate Opportunities (SCO) waar Ruud Koornstra, Chris Veerkamp en ik (Cas van Arendonk) bestuurder van zijn richten we ons op initiatieven die de wereld duurzamer maken. Een van de initiatieven is de Sustainable Health Accelerator (SHA) waar we samen met Cathy van Beek, Cornelis Boersma en Hans Kamps de zorgsector aan het verduurzamen zijn. De kick off van SHA hebben op 1 juli gehad, waar bijvoorbeeld ook Diederik Gommers een actieve bijdrage heeft geleverd.
    - We helpen organisaties hun sustainable visie te schrijven inclusief de strategie en ook de implementatie daarvan te verzorgen.
    - We hebben Purpose Accounting (PACC) mede opgericht waardoor ook de duurzaamheidsvorderingen gemeten en gerapporteerd worden.
  - Circulair werken te bevorderen;
    - Samen met MVO.nl, Rijkswaterstaat, Piano en Nevi is Kirkman Company (in mijn persoon) mede- oprichter van de Green Deal Circular procurement die in, ik geloof 2018, als beste Green Deal werd uitgeroepen.
    - We hebben Circle Economy (initiatiefnemer is Robert Jan van Ogtrop) helpen opbouwen. Vanuit Kirkman Company heb ik zeker geholpen maar was de inbreng van Guido Braam als aldir veruit het grootst;
    - We hebben Route Circulair opgericht;
    - We werken veel samen met Circular@scale;
  - De hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert
Met de stichting Social Impact Factory (SIF) die we hebben opgericht, tackelen we maatschappelijke uitdagingen in brede zin van het woord.

21. Huuskes

Inzet en acties van Huuskes

- a. Huuskes zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.
- b. Huuskes spant zich in om:
  - Meer dan het wettelijke percentage van het aantal werknemers in te vullen door iemand die is opgenomen in het doelgroepenregister.
  - afval te reduceren en optimaal te scheiden van afval. Wij streven ernaar om alleen recyclebaar verpakkingsmateriaal te gebruiken.
  - De vraag naar een duurzame assortiment te faciliteren en dit inzichtelijk te maken voor onze klanten doormiddel van het aanmerken van duurzame producten en keurmerken.
  - De klant te kunnen laten voldoen aan de milieuthermometer door het faciliteren van:
    - Voedselverspillingsmeter
    - Aanmerken duurzame producten
    - Overzicht duurzaam inkopen
  - De kennis over duurzaamheid te verbreden in de sector door een e-learning 'Duurzaam eten en drinken in de zorg'.
  - De bedrijfsactiviteiten zo in te richten dat energie efficiëntie en CO2 reductie optimaal kunnen worden ingericht.
  - Zuiniger te rijden.
  - Een duurzamer wagenpark te hebben doormiddel van de opstart project elektrisch rijden, elektrisch koelen en overschakeling wagenpark naar E6.
  - Routeplan/tijdsvenster efficiënter te maken.
  - Het transportcentrum zelfvoorzienend te maken door middel van zonnepanelen en energie zuinige krattenwassysteem.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
  - circulair werken te bevorderen;
  - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

22. De Duurzame Adviseur

Inzet en acties van De Duurzame Adviseurs B.V.

- a. De Duurzame Adviseurs B.V. zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving;
- b. De Duurzame Adviseurs B.V. spant zich in om organisaties in de zorgsector te helpen verduurzamen op o.a. bovenstaande thema's.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
  - circulair werken te bevorderen;
  - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

23. Trees Please

Inzet en acties van TreesPlease Stichting

- a. TreesPlease zet zich in voor CO2 reductie en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. TreesPlease spant zich in om een groene woon- en werkomgeving te realiseren die leidt tot een hogere opname van CO2.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de netto CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen door het vergroten van de bewustwording van de uitstoot van CO2 en het vergroten van de capaciteit om CO2 op te nemen en duurzaam vast te leggen
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert, door het aanbieden van bomen en struiken voor de vergroening van de buitenruimte.

24. MSD BV.

Inzet en acties van MSD

- a. MSD zet zich wereldwijd in voor CO2-reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezond makende leef- en verblijfsomgeving:
- CO2-uitstoot van de eigen bedrijfsactiviteiten in 2025 wereldwijd tot nul reduceren en een reductie van dertig procent te bewerkstelligen in de bevoorradingsketen
  - Alleen nog groene energie in 2025
  - Concrete veranderingen in het dagelijkse werk waarmee we energie, water en afval besparen
  - Herzien van alle verpakkingen op milieu-impact en mogelijke verbeteringen
  - Medicijnresten in afvalwater bij productie zoveel mogelijk te reduceren
  - Implementeren van 'groene initiatieven'
- b. MSD in Nederland spant zich in om:
- Gebruik van plastic en disposable materiaal te minimaliseren (restaurant, koffie corners etc)
  - Het gebruik van verpakkingsmateriaal in de productie te verminderen
  - Het reizen per openbaar vervoer en per fiets (leasefietsregeling) te stimuleren
  - Think before you print te stimuleren
  - Meer biologische producten in restaurant aan te bieden
  - Jaarlijks meerdere vrijwilligersdagen te organiseren ter ondersteuning van centra die zich bezighouden met gezondheid van mens en dier
  - Het gebruik van energie zoveel mogelijk terug te dringen
  - Medewerkers te stimuleren om groene initiatieven aan te dragen
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
- De CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
  - Circulair werken te bevorderen;
  - De hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

25. AstraZeneca

Inzet en acties van AstraZeneca BV en AstraZeneca Nijmegen BV, samen AstraZeneca Nederland

- a. AstraZeneca Nederland zet zich in voor CO2-reductie, circulair werken, afvalreductie, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. AstraZeneca Nederland spant zich in om:
  - Medicijnresten in water terug te dringen in partnerschap met de bedrijven verenigd in de Green Deal en via bilaterale partnerschappen;
  - In Nederland bomen te planten samen met Staatsbosbeheer, in aanvulling op onze belofte om tot 2025 wereldwijd 50 miljoen bomen te planten;
  - In onze productiesite in Nijmegen wordt actief gewerkt aan minder CO2-uitstoot, het gebruik van groene stroom, vermindering van watergebruik en het verhogen van de mate waarin afval gerecycled wordt. Nog in 2021 werken wij volledig op groene stroom;
  - Duurzaam woon-werkverkeer te stimuleren. In 2022 is ons wagenpark (auto's en fietsen) volledig elektrisch;
  - Bij te dragen aan de verdere verduurzaming van onze werkomgeving in het WTC Den Haag in onze rol als huurder. Het WTC Den Haag is nu al één van de groenste kantooromgevingen van Nederland
  - Een diverse en inclusieve werkomgeving te creëren voor alle werknemers
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - De CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
    - In 2022 is ons wagenpark (auto's en fietsen) volledig elektrisch
    - Aanplant van bos in Nederland en overal ter wereld, met een totaal van 50 miljoen bomen tot 2025

- Circulair werken te bevorderen;
  - Nog in 2021 worden alle medicijnen in Nijmegen volledig op groene stroom geproduceerd. Bovendien moet 34 procent van het afval dat geproduceerd wordt bij de productie van medicijnen in 2021 recyclebaar zijn. In de periode tussen 2021 en 2023 staan, na het nemen van een groot aantal acties, onafhankelijke audits gepland om de reductie in watergebruik, afvalvolume en energieverbruik te meten en te beoordelen.
  - AstraZeneca BV huist in het WTC in Den Haag, waarin actief wordt gewerkt aan verduurzaming. Zo wordt in het gebouw gebruikt gemaakt van waterbesparend sanitair en wordt afval in acht verschillende stromen gescheiden. WTC The Hague is een energie-efficiënt gebouw, voorzien van energielabel A. Het gebouw wordt verwarmd en gekoeld door middel van een warmte- en koude-opslagsysteem (WKO) in de bodem en alle elektriciteit is gecertificeerde groene stroom. Het WTC The Hague maakt geen gebruik van gas voor de verwarming. Hierdoor worden vervuilende emissies zo veel mogelijk beperkt.
- De hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
  - AstraZeneca Nederland sluit zich graag aan bij bestaande initiatieven, zoals de Week van het Water en de inzamelweek. Daarnaast onderzoeken wij bilaterale partnerschappen die de waterkwaliteit in zijn geheel verbetert.
- En door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert
  - In samenwerking met patiëntenorganisaties zetten we actief in op preventie van (chronische) ziekten en de beste kwaliteit van leven voor mensen met een (chronische) ziekte. Door thuistoediening mogelijk te maken bijvoorbeeld, proberen we de ziektelast van patiënten te verkleinen.
  - Diversiteit en inclusie is een belangrijk onderdeel van onze ambitie om een Great Place to Work te zijn, onderdeel van onze strategie Growth Through Innovation.

26. Energy Bridge

Inzet en acties van Energy Bridge

- a. Energy Bridge zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Energy Bridge is specialist in het verduurzamen van collectieve ketelhuizen in bestaande (woon)zorgcomplexen. Met gestandaardiseerde technieken wordt binnen enkele maanden het aardgasgebruik tot ca. 80% gereduceerd, wat leidt tot ca. 40% CO2 reductie. Met Zorgwarmte, onze Warmte as a Service-propositie wordt de investering grotendeels terugverdiend. De verduurzaming vindt plaats tijdens natuurlijke (vervangings-)momenten waarbij ook gekeken wordt om de klimaatinstallaties aan te passen voor een gezonde leef- en verblijfsomgeving.

Energy Bridge doet dit vanuit het volgende stappenplan, waarbij de activiteiten ook los kunnen worden opgepakt.

- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
    - Via duurzame technieken wordt aardgas bespaard en CO2-uitstoot gereduceerd. Dit biedt tevens een financieel interessante business case, waarbij de extra investeringen in verduurzaming kunnen worden terugverdiend.

- circulair werken te bevorderen;
  - Vanuit Zorgwarmte, onze Warmte as a Service propositie voor zorgvastgoed, zijn we langjarig betrokken en garanderen we de CO2-reductie en de kosten. We werken daarbij altijd naar de laagste Total Cost of Ownership (TCO). Zo sturen we bijvoorbeeld op de maximale levensduur van installatieonderdelen. Daarnaast werken we met gebouweigenaren én leveranciers aan oplossingen om het hergebruik van componenten mogelijk te maken.
- en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert
  - Tijdens de verduurzaming van het klimaatsysteem wordt tevens het binnenklimaat van het gebouw bekeken en eventueel verbeterd. Daarbij wordt bijvoorbeeld gekeken naar het voorkomen van overhitting door het leveren van extra koeling of betere (nacht)ventilatie. Zo wordt ook de leefbaarheid vergroot wat leidt tot een betere omgeving voor zowel de bewoners/cliënten als het zorgpersoneel.

Wij delen graag onze kennis en ervaringen en kijken ernaar uit om met andere deelnemers van de Green Deal Duurzame Zorg nieuwe initiatieven en ideeën te kunnen ontwikkelen.

27. Band op spanning

Inzet en acties van Band op Spanning

- a. Band op Spanning zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Band op Spanning spant zich in om alle zorginstellingen te helpen hun medewerkers en bezoekers die met de auto komen, zuiniger, veiliger en schoner te laten rijden door bij alle Zorglocaties met openbare parkeerterreinen met voldoende autobezoekers per jaar een Slimme Bandenpomp te plaatsen. Daarmee kunnen automobilisten met veel gemak en hulp van touch screen bediening de bandenspanning opzoeken en instellen en ze worden geholpen de banden goed op te pompen. Bovendien waarschuwt de software via het beeldscherm gebruikers voor gevaarlijk lege banden en daarmee worden auto ongelukken voorkomen omdat mensen dan tijdig hun band kunnen laten controleren en/of vervangen. Daarnaast zorgt het rijden van de juiste bandenspanning voor minder geluidsoverlast en verkeerslawaaï en wordt veel bandenslijtage en fijnstofuitstoot voorkomen.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
    - Het is mogelijk door met de Slimme Bandenpomp de banden op te pompen om circa 2 tot 3 % van de CO2 uitstoot van automobilititeit te voorkomen.
  - circulair werken te bevorderen;
    - Wij werken waar het kan met Circulaire grondstoffen en onderdelen. Bovendien hebben wij de voorkeur voor het repareren van onderdelen in plaats van de (vroegtijdige) vervanging.
  - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
    - NVT
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert
    - Minder verkeerslawaaï vermindert slaapproblemen en stress
    - Minder verkeersongelukken verbeteren de leefbaarheid en het welzijn van iedereen.

28. Aveco de Bondt BV

Inzet en acties van Aveco de Bondt

- a. Aveco de Bondt zet zich in voor CO2-reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezond makende leef- en verblijfsomgeving.
- b. Aveco de Bondt spant zich in om in de zorgprojecten, care en cure, waar zij bij betrokken is als adviseur en verantwoordelijk is voor duurzaamheid en circulariteit de doelstellingen van de Green Deal Zorg 2.0 te realiseren.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - De CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
    - Aveco de Bondt zal voor de projecten in de zorg, care en cure, waar zij als adviseur bij betrokken is, concrete bouwkundige en installatietechnische verduurzamingsmaatregelen voorstellen die bijdragen aan een minimale CO2-reductie van 49% in 2030 en 95% in 2050. Waar mogelijk en haalbaar zullen we maatregelen voorstellen die een hogere CO2-reductie halen om zo nog meer versnelling aan de doelstelling naar CO2 neutraal te realiseren.
  - Circulair werken te bevorderen;
    - Aveco de Bondt heeft veel kennis op het gebied van circulaire processen in de bouw- en exploitatiefase. Wij adviseren zorgorganisaties over het scheiden van afval t.b.v. hergebruik, duurzaam ge(her)gebruik van medische hulpmiddelen, hergebruik van plastic en andere materialen, gebruik van re-usabels en duurzaam circulair inkopen. De inzet van Aveco de Bondt is gericht op zoveel mogelijk circulair werken bevorderen om in 2050 een 100% circulaire economie in Nederland te hebben.
  - De hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
    - Het voorkomen van medicijnresten in oppervlakte- en grondwater levert een belangrijke bijdrage aan het verbeteren van onze leefomgeving. Voor de projecten waar Aveco de Bondt als adviseur bij betrokken is onderzoeken we samen met RWZI, waterschappen en zorginstelling welke maatregelen genomen moeten worden om medicijnresten in oppervlakte- en grondwater te voorkomen. Naast technische maatregelen richten we ons op een effectief en eenvoudig handelingsperspectief aan de bron zoals bijvoorbeeld het gebruik van plaszakken door patiënten die contrastmiddelen krijgen voor een CT-scan.

- En door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert
  - Een gezonde leefomgeving draagt bij aan een betere gezondheid en sneller herstel van mensen. Voor Aveco de Bondt maakt de leefomgeving vanzelfsprekend onderdeel uit van advies en concepten voor onze opdrachtgevers. Het realiseren van een gezonde, vaak groene leefomgeving zorgt voor de verlaging van emissies als BKG en fijnstof, verlaagt de hittestress, verlaagt het risico op overstroming en draagt bij aan een sneller herstel. Aveco de Bondt spant zich samen met opdrachtgevers in om voor iedere opgave een gezonde leefomgeving te creëren.

29. Bravis

Inzet en acties van Bravis ziekenhuis

- a. Bravis ziekenhuis zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezonde leef- en verblijfsomgeving.
- b. Bravis ziekenhuis spant zich in om het bewustzijn van het belang van duurzaamheid bij haar medewerkers te vergroten en het gedrag van haar medewerkers in de richting van duurzaam handelen te beïnvloeden zodat verduurzaming van de zorg een plek krijgt in de reguliere bedrijfsvoering en de dagelijkse routines. Via interne communicatie, presentaties aan bepaalde doelgroepen, toekenning van startsubsidies en ondersteuning van duurzaamheidsprojecten wordt het bewustzijn vergroot.
Met deze initiatieven en meer, werken we dagelijks aan een duurzamer Bravis ziekenhuis en zijn we op weg naar een toekomstbestendige, duurzame nieuwbouw.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen: door het vervoer tussen locaties te optimaliseren en de reisbewegingen van de medewerkers te reduceren. Daarnaast zal het Bravis ziekenhuis in het ontwerp van haar nieuwe hoofdlocatie toewerken naar een klimaatneutraal gebouw.
  - circulair werken te bevorderen; we zetten in op het verminderen van afval. Daarnaast gaan we meer recyclen en duurzame inkoop van duurzamere producten bevorderen.
  - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen.
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert: duurzame inzetbaarheid van medewerkers bevorderen we door onze ambitie: versterken persoonlijke regie in een wendbare organisatie. Het begrip positieve gezondheid introduceren we in onze patiëntenzorg. Door binnen Bravis vanuit positieve gezondheid te handelen kunnen betere keuzes gemaakt worden voor behandelingen en beslissen we samen met de patiënten hoe we waarde kunnen toevoegen aan hun leven.

30. Zorgbalans

Inzet en acties van Zorgbalans:

- a. Zorgbalans zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Zorgbalans spant zich in om de bedrijfsvoering te verduurzamen en daarmee de uitstoot van CO2 te verminderen. Zorgbalans werkt actief aan een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving in haar woonzorgcentra en ontmoetingscentra.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties:
  - Zorgbalans zorgt voor een gemiddeld energieverbruik van haar woonzorgcentra van 80 kWh/m² in 2050. De doelstelling voor 2030 is 125 kWh/m². Deze doelstellingen worden bereikt door het uitvoeren van maatregelen zoals opgenomen in de CO2- routekaart. Een belangrijk onderdeel van deze maatregelen is de sloop/nieuwbouw van diverse woonzorgcentra. Het huidige gemiddelde energieverbruik van de woonzorgcentra is 170 kWh/m² (peiljaar 2020);
  - Zorgbalans koopt groene energie in met Garanties van Oorsprong (GvO);
  - Zorgbalans zorgt waar mogelijk voor hergebruik van materialen waaronder inventaris;
  - Zorgbalans zorgt voor een gezondmakende leefomgeving in haar woonzorgcentra en ontmoetingscentra onder meer door het bieden van activiteiten binnen en buiten deze centra.

31. Albert Schweitzer Ziekenhuis

Inzet en acties van Albert Schweitzer Ziekenhuis

- a. ASZ zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Sinds enkele jaren is het Albert Schweitzer ziekenhuis bezig te verduurzamen. Sinds juni is er een projectmanager aan verbonden met als opdracht initiatieven initiëren, versnellen, ondersteunen en bovenal communiceren. Zo willen wij de verduurzaming iets maken wat breed gedragen wordt, waar het nu soms nog iets lijkt van alleen een beperkte groep medewerkers. Het tekenen van de Green deal is niet alleen een signaal naar onze patiënten en relaties dat wij onze verantwoordelijkheid nemen qua verduurzamen, maar ook de start van een communicatiecampagne zodat de reeds lopende initiatieven bij alle medewerkers bekend zullen worden en hen hopelijk stimuleert te participeren.
- c. Het Albert Schweitzer ziekenhuis geeft de volgende lopende projecten en initiatieven als voorbeeld aan:
  - Dringt de CO2-emissie van de zorgsector terug:

Initiatief	toelichting
Verlichting buiten kantoortijden	Op de poliklinieken wordt het licht buiten kantoortijden verminderd naar 50% van het verbruik.
Verlichting vervangen door Led verlichting	Op momenten dat onderhoud wordt uitgevoerd, wordt de verlichting altijd vervangen door Led verlichting
Duurzame keuzes op het gebied van huisvesting	Het Albert Schweitzer ziekenhuis maakt in de beleidscyclus steeds strategische keuzes omtrent de vastgoedportefeuille. Dit gaat hand in hand met de kwaliteit van de gebouwen en de bijbehorende installaties. Zo hebben we in 2018 afscheid genomen van de energie inefficiënte locatie Amstelwijck, zijn we in 2019 in Sliedrecht verhuisd naar een moderne, gasloze locatie.

- Bevordert circulair werken:

Initiatief	toelichting
Nieuw beleid Inkoop waarbij duurzaamheid als criterium is opgenomen	Door nieuw beleid worden leveranciers gekozen mede op basis van duurzaamheid, waaronder productie, verpakkingsmateriaal en afvoer. Wanneer het objectiveerbaar is en er is een weging afgesproken zal de MAC (Materialen Advies Commissie) dit als eis opnemen in ieder aanschaf dossier.
Afvalscheiding	Dit najaar wordt er gestart met gescheiden afvalinzameling op de OK en de HCK. De rest van de organisatie zal volgen.

Opknappen en hergebruik kantoormeubilair	De leverancier repareert kapotte meubelen waarna deze worden hergebruikt.
Stadswarmte	Door de aansluiting op de stadsverwarming gebruiken wij minder fossiel brandstof.
De CSA beperkt de hoeveelheid water.	De CSA vangt op het laatste spoelwater op hergebruikt dit bij de reiniging van de karren.

- Dringt de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug;

initiatief	toelichting
Radiologie	Op de radiologie wordt door een leverancier restanten contrastvloeistof opgehaald en hergebruikt waar deze voorheen werden weggegooid.

- Creëert een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert

initiatief	toelichting
Mobiliteitsplan	Het mobiliteitsplan voorkomt en beperkt onnodige reisbewegingen. Stimuleert fietsen, onder andere, door de aanschaf van (elektrische) fietsen financieel aantrekkelijk te maken, en onderzoekt hoe elektrisch rijden bevorderd kan worden.
Online werken en online patiëntencontacten (Luscii, videobellen etc.)	Door het toepassen van technische mogelijkheden zoals telemetrie, begeleiding via internet, beeldbellen met patiënten en appen met de arts worden er minder kilometers gereisd door patiënten. Van het personeel wordt verwacht, indien mogelijk, 50% van de tijd thuis te werken. Door beide maatregelen is er ook minder huisvesting nodig.
De keuken /voeding voor patiënten	Maatregelen hebben geleid tot reductie van verspilling van eten (van 30% naar 13%) Er zijn afspraken met leveranciers gemaakt over duurzaamheid. Restanten eten worden afgevoerd als GFT en niet meer als restafval. Er is altijd een vegetarische variant voor patiënten beschikbaar.
Het personeelsrestaurant /voeding voor personeel.	Altijd een vegetarisch aanbod Gezonde voeding is een speerpunt Afbouw gebruik plastic en wanneer dat niet mogelijk is wordt afbreekbaar plastic gebruikt.

32. Coöperatie VGZ

Inzet en acties van Coöperatie VGZ

- a. Coöperatie VGZ zet zich in voor CO₂-reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving. In de wetenschap dat de zorgsector in Nederland verantwoordelijk is voor 7% van de CO₂-uitstoot in Nederland, is het vanzelfsprekend dat cVGZ zich inzet voor de transformatie die nodig is om te verduurzamen, juist ook als Coöperatie Voor Gezondheid en Zorg. Dit doen we primair vanuit het principe van zinnige zorg; alleen die zorg leveren die nodig is en daar waar het nodig is. Dit is goed voor het klimaat en zo houden we samen de zorg toegankelijk voor iedereen. Daarbij stimuleren we dat geleverde zorg gaat voldoen aan de vier pijlers van de Green Deal. Dit doen we zowel via ons inkoopbeleid als ook daarbuiten in samenwerking met zorgaanbieders en andere partijen die mee kunnen helpen, zoals duurzame zorginitiatieven en andere zorgverzekeraars. Zo leveren we samen een bijdrage aan het verbeteren van het (leef)klimaat en werken we samen aan een gezonder Nederland. Elke dag weer, voor iedereen.
- b. Coöperatie VGZ spant zich in om verduurzaming van de zorg blijvend aan te jagen door:
- Het gesprek te voeren met bestuurders in de zorg over de inzet op zinnige zorg en verduurzaming van zorg zodat verduurzaming hoog op de agenda komt;
  - Mee te denken als betrokken stakeholder in het creëren en versnellen van oplossingsrichtingen;
  - In te zetten op zinnige zorg, digitalisering en verduurzaming van zorg in ons inkoopbeleid, hiervoor goede voorbeelden detecteren, doormeten en opschalen, dan wel hiermee aanbieders inspireren;
  - Afspraken te maken met zorgaanbieders tijdens de inkoop over de implementatie van bewezen goede voorbeelden van verduurzaming;
  - In gesprek te gaan met aanbieders die ver- of nieuwbouwplannen hebben, zodat de kansen opgepakt worden voor verduurzaming van vastgoed op het gebied van CO₂-uitstoot i.c.m. circulariteit en gezonde leef- en werkomgeving;
  - Onze leden te betrekken bij de verduurzaming van de zorg; immers zij kunnen een belangrijke aanjager van verduurzaming zijn als ook zij gaan vragen om zorg op afstand (minder reistijd), gepaste hoeveelheden geneesmiddelen (recept), terugbrengen van medicijnen die over zijn en andere vormen van verduurzaming.

We starten in die branches waar we de meeste impact op de vier pijlers van de Green Deal kunnen maken.

c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

Door onze inspanningen zoals boven beschreven, dragen we bij aan alle vier de pijlers van de Green Deal:

- de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
- circulair werken te bevorderen;
- de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
- en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

33. Health Valley

Inzet en acties van Stichting Health Valley Netherlands

- a. Health Valley zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Health Valley spant zich in om als netwerk van zorginstellingen, kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheden concrete stappen te zetten om de doelstellingen van de green deal te ondersteunen. Dit doet zij door te communiceren over de relevante onderwerpen, door evenementen te organiseren om kennis uit te wisselen en contacten te maken. En door innovatieve bedrijven en projecten te ondersteunen waardoor de doelstellingen van de green deal bereikt kunnen worden.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
    - Door minimaal 2 (online) evenementen te organiseren en kennis te delen om digitale vormen van zorgverlening, versneld te implementeren om reiskilometers van patiënten en cliënten te beperken
    - Minimaal twee webinars te organiseren om kennis uit te wisselen op het gebied van smart building en CO2 reductie in de zorg
  - circulair werken te bevorderen;
    - De eigen medewerkers zoveel mogelijk online te laten werken om reiskilometers te beperken
    - Zo min mogelijk (print)papier te gebruiken, en online te werken
    - Door tijdens evenementen zo min mogelijk afval te creëren, o.a. door geen goody bags meer te verstrekken
    - Door tijdens evenementen de inzet van duurzame catering te stimuleren en minder afval te produceren.
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert
    - Door het organiseren van minimaal 1 webinar per jaar met als thema vitaliteit en gezondheid van medewerkers in de zorg.

34. Novartis

Inzet en acties van Novartis Pharma B.V.

Novartis Pharma B.V. zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.

Novartis Pharma B.V. spant zich in om:

We reimagine sustainability

Sinds jaar en dag staan wij bekend als ontwikkelaar van baanbrekende behandelingen in de zorg. Als Novartis hebben we niet alleen grote ambities om innovatieve geneesmiddelen en diensten te ontwikkelen, maar zijn wij ook elke dag bezig om deze zo duurzaam en verantwoord mogelijk bij de patiënt te krijgen.

Overeenkomstig de pijlers van de Green Deal Duurzame Zorg richten we onze bedrijfsvoering zo duurzaam mogelijk in en ondersteunen en stimuleren we onze werknemers om in al hun activiteiten zo duurzaam mogelijk te werk te gaan. We hebben diverse stappen gezet op zowel wereldwijd als Nederlands niveau:

a. Meer circulair werken:

- **We zullen uiterlijk in 2025 ons afval halveren en in 2030 volledig plastic neutraal opereren**
  - Op kantoor in Amsterdam verminderen we het gebruik van plastic verpakkingen door te kiezen voor watercontainers in plaats van PET-flesjes, onze post te omhullen met biofolie in plaats van plastic, en geen plastic kantoorartikelen te gebruiken.
  - Ook hanteren wij strikte voorwaarden over duurzaamheid met onze leveranciers, zoals het inzetten van FSC-printen.
  - Daarnaast onderzoeken wij de mogelijkheden om onze medicijnen zo duurzaam mogelijk te verpakken.
  - We maken gebruik van volledig gerecycled papier, verminderen ons papierverbruik door slimme ICT-toepassingen, en we scheiden ons afval.
  - Met onze innovatieve behandelingen maken we vaker gebruik van het 'Precision Medicine' principe. Hierdoor wordt zowel gebruik als medicijnafval geminimaliseerd. Mooie voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld onze cel- en gentherapieën die maar eenmalig hoeven worden toegediend.

- **We ontwerpen onze producten duurzamer**
  - Om verspilling van medicijnen tegen te gaan, ontwikkelen we samen met zorgverleners en gezondheidszorginstanties, voorlichtingsmaterialen en activiteiten die bijdragen aan efficiënter medicijngebruik.
  - Ook exploreren we samen met de Vereniging van Innovatie Geneesmiddelen (VIG) en gezondheidszorginstanties of we de papieren bijsluiter kunnen vervangen voor een digitale versie.
  - De CO₂-uitstoot van onze poederinhalator voor astmapatiënten is significant lager (95% volgens onderzoek) dan die van andere inhalatoren die op drijfgassen werken.

- **We dringen onze CO₂-uitstoot terug**
  - Op het gebied van energie-en klimaatbestendigheid hebben we als Novartis grote ambities. Voor 2030 hebben we ons ten doel gesteld om volledig CO₂ neutraal te zijn over de gehele productieketen.
  - In 2025 zullen alle Novartis vestigingen CO₂ neutraal zijn - ons kantoor in Amsterdam heeft een BREEAM-duurzaamheidscertificaat. Daarnaast hebben we milieuvriendelijke voorwaarden opgenomen in onze contracten met al onze leveranciers.
  - We proberen om logistieke processen slimmer in te richten zodat minder frequent vervoer nodig is. In Europa vervoeren wij onze medicijnen zo veel mogelijk per schip in plaats van per vliegtuig om CO₂-uitstoot te verminderen
  - In Nederland stimuleren we onze medewerkers om zoveel mogelijk gebruik te maken van fiets of openbaar vervoer om naar Amsterdam te komen. Daarnaast zijn vanaf 1 juli 2021 al onze nieuwe auto's verplicht elektrisch en proberen we zakenreizen zoveel mogelijk te beperken. Ook hebben onze medewerkers de keuze om vanuit thuis te werken.

b. **Bescherming van ons water**

- In samenwerking met zorgverleners, gezondheidszorginstanties en de VIG ontwikkelen we voorlichtingsmaterialen- en activiteiten om de awareness rondom juist gebruik van geneesmiddelen te vergroten en uiteindelijk te voorkomen dat ongebruikte geneesmiddelen in het milieu terecht komen.
- Wereldwijd zullen we in 2030 volledig waterneutraal zijn om zo ons steentje bij te dragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit in de gebieden waar wij actief zijn. In 2025 moet het gebruik van water op alle Novartis vestigingen wereldwijd al gehalveerd zijn en mag er geen impact zijn op de waterkwaliteit door onze productieprocessen.

c. **Bijdragen aan een gezondere leefomgeving:**

- Een veranderend klimaat heeft ook invloed op de gezondheid van mensen. Denk alleen al aan de impact van de stijgende temperaturen op ouderen of mensen met een chronische aandoening. Als Novartis maken wij onze medewerkers continu bewust van het belang van een duurzame en gezonde leefomgeving. Dat doen we door:
- Duurzaamheid is opgenomen in het trainingscurriculum voor medewerkers en daarnaast organiseren wij evenementen voor onze medewerkers over het onderwerp.
- We bieden een online CO2 footprint calculator aan om meer bewust te worden van je persoonlijke gedrag. Hiermee kunnen medewerkers hun CO2 footprint uitrekenen op basis van o.a. reisgedrag en het eten van vlees. De calculator laat na afloop zien hoeveel bomen er geplant moeten worden om de CO2 footprint te neutraliseren.
- Om onze toewijding voor duurzaamheid tot uiting te brengen hebben wij op het kantoor in Amsterdam kunst gekozen die gelinkt is aan duurzaamheid. Verschillende werken zijn gemaakt op basis van afval. Op deze manier proberen wij het bewustzijn over duurzaamheid bij onze medewerkers te vergroten.
- Daarnaast hebben we een speciaal "Green team" in Amsterdam die hun collega's enthousiasmeren en informeren over duurzaamheid, en op ons hoofdkantoor is er een Chief Sustainability Officer.

Bij Novartis is ons doel 'to reimagine medicine'. Duurzaamheid en een gezonde planeet is hier een belangrijk onderdeel van. Daarom blijven wij de komende jaren investeren in duurzame oplossingen die de impact op onze leefomgeving minimaliseren. Dit past bij onze ambitie om een voorloper te zijn op het gebied van duurzaamheid.

Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

- De CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
- circulair werken te bevorderen;
- de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
- en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

35. GlaxoSmithKline B.V.

Inzet en acties van GlaxoSmithKline B.V (hierna genoemd als “GSK”)

- a. GSK zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.
- b. GSK zet zich in om de geneesmiddelensector verder te verduurzamen. Wij investeren in maatregelen om onze impact op het milieu te verminderen en waar niet mogelijk de resterende impact te compenseren. Daarnaast streven we ernaar meer terug te brengen naar de natuur dan we eruit halen.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
  - circulair werken te bevorderen;
  - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert

In november 2020 hebben wij nieuwe ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen aangekondigd voor zowel klimaat als natuur met als doel:

- Nul netto impact op het klimaat in 2030;
- Netto positieve impact op de natuur in 2030.

Bij het duurzamer maken van de zorg neemt GSK al geruime tijd verantwoordelijkheid op verschillende vlakken. Sinds 2010 hebben we grote vooruitgang geboekt maar gezien de omvang en de urgentie willen we verder en sneller. Dit resulteerde in bovengenoemde duurzaamheidsdoelstellingen en in september 2021 voegden wij een nieuw hoofdstuk toe:

- Investeren in programma's voor hernieuwbare energie in twee van de belangrijkste productielocaties;
- Lancering van een nieuw innovatief programma dat de uitstoot van broeikasgassen van onze dosis aerosolen moet verminderen.

Wij geloven dat iedereen een positieve bijdrage kan leveren bij het beter maken van de wereld. Dat doen wij op dagelijkse basis samen met partners en leveranciers in de gehele cyclus. Ondanks dat we in Nederland geen productie hebben, is het doel om wereldwijd het totale watergebruik met 20 procent te verminderen en dat alle locaties in 2025 een goed waterbeheer hanteren. Daarnaast willen we het watergebruik op locaties waar een watertekort is met 30 procent verminderen tegen 2030.

Wij bevorderen ook lokaal het circulair werken door de inzet van verschillende activiteiten zoals het reduceren van single use plastic en paperless working. Ook op het gebied van het terugdringen van

de CO2-emissie hebben we aanpassingen aangebracht: als moderne werkgever streven we met 'Performance with Choice' naar het juiste evenwicht tussen thuis- en kantoorwerken.

Hierdoor verminderen we verplaatsingen en zal dit ook bijdragen aan het welzijn van onze werknemers. Ook is het mobiliteitsbeleid in 2021 aangepast. Hybride of elektrisch rijden is hierin een belangrijke pijler. Het kantoor in Nederland is daarnaast centraal gelegen en is makkelijk te bereiken met het openbaar vervoer. Het nieuwe kantoor heeft energie label A. Tenslotte zijn wij van mening dat het van belang is dat er een veilige omgeving is voor mensen om te werken. Gezondheid, welzijn, ontwikkeling, inclusiviteit en diversiteit zijn belangrijke sociale duurzaamheidsthema's waar programma's voor zijn opgesteld en waar aandacht voor is. GSK vindt het van belang om anderen te helpen en iets terug te doen voor de samenleving. Daarom organiseren wij ieder jaar een vrijwilligersdag voor alle medewerkers. Zo wordt er afval geprikt in de straten, vinden er activiteiten plaats bij zorginstellingen en wordt er bij verenigingen geklust. Ook is er een samenwerking met Save The Children om op die manier iets te betekenen voor de meest kwetsbaren kinderen in wereld.

Voor meer informatie over wat wij doen op het gebied van duurzaamheid bezoek onze website: <https://www.gsk.com/en-gb/responsibility/environment/>

36. EQUANS

Inzet en acties van EQUANS

- a. EQUANS zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken en gezond makende leef- en verblijfsomgeving;

EQUANS is de nieuwe naam van ENGIE Services Nederland. Wereldwijd is EQUANS marktleider in technische dienstverlening, met in Nederland 5.500 medewerkers op 29 locaties. Met innovatieve technische, digitale en duurzame oplossingen helpt EQUANS opdrachtgevers binnen de utiliteit, industrie en overheden. Van ontwerp, installatie, realisatie, onderhoud tot advies over technische installaties bij klanten in heel Nederland. Constant verbeteren staat daarbij voorop. Zo helpt het bedrijf haar klanten bij te blijven met de nieuwste ontwikkelingen. En staat ze hen bij in de drie transities van deze tijd: op het gebied van energie, digitaal en industrieel.

Wat wij doen in de zorg:

- Verduurzaming is onderdeel van de missie en visie van zorgorganisaties en vraagt om een integrale aanpak. Met slimme techniek en door samenwerking met partners is EQUANS in staat om op integrale wijze een compleet nieuwe ziekenhuizen op te leveren, met het doel om rond 2030 een volledig duurzame, circulaire en energie neutrale bedrijfsvoering te realiseren.
  - Als technisch dienstverlener kan EQUANS op vier vlakken invulling geven aan wensen van onze partners: in de energietransitie, een gezondheidsbevorderende omgeving, efficiënt en innovatief gebouwbeheer en veilige en beschikbare zorg.
  - Met innovatieve technische oplossingen kan EQUANS de zorgsector helpen in hun streven naar meer duurzaamheid. Denk daarbij aan mogelijkheden rondom energieanalyse en -reductie, efficiënt gebouwmanagement en klimaat, assetmanagement, duurzame energie en opwekking, warmte en koude oplossingen en elektrisch vervoer. Hierbij bieden wij ook mogelijkheden voor exploitatie en prestatiegarantie.
  - De technologische oplossingen van EQUANS dragen bij aan de gezondheid, het welzijn en de veiligheid van patiënten, bijvoorbeeld op het gebied van schone lucht en het juiste licht, maar ook met een veilige, efficiënte en goed geventileerde operatiekamer.
- b. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
    - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
    - circulair werken te bevorderen;
    - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert

37. Klimined

Inzet en acties van Klinimed B.V.

Klinimed B.V. zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving. Bij Klinimed hebben we persoonlijke service hoog in het vaandel staan, zowel richting onze klanten als richting onze aarde. Daarom geloven we in het zetten van concrete stappen richting een duurzame toekomst. We zijn immers nergens zonder de bronnen die de aarde ons te bieden heeft, dus wij zijn van mening dat we ons steentje dienen bij te dragen aan de bescherming hiervan. Dit doen we aan de hand van de volgende pijlers:

a. Circulaire economie

Binnen deze pijler zien wij als groothandel vele mogelijkheden. De R-ladder vormt hierbij onze inspiratiebron en momenteel zijn we bezig deze op diverse aspecten binnen onze bedrijfsprocessen te integreren. We zijn kort geleden begonnen met kleine dingen zoals het introduceren van recycling processen en het reduceren van afval bij ons op kantoor, tot het opzetten van reparatie & onderhoud programma's voor medisch apparatuur.

- **Duurzaam assortiment**

Als groothandel in onder andere medische disposables zijn we ons constant bewust van de omloop van ons assortiment. Daarom bieden wij in samenwerking met fabrikanten als Becton Dickinson, Mölnlycke en Katrin, waar mogelijk duurzame alternatieven aan. Het leuke hieraan is dat we zien dat er steeds meer aandacht voor deze artikelen komt vanuit onze klanten, een mooi begin dus. Ons doel is om dit assortiment constant aan te blijven vullen.

- **Procedure trays**

In samenwerking met fabrikanten bieden we tevens procedure trays aan. In deze trays worden specifiek de artikelen aangeboden welke nodig zijn voor een bepaalde ingreep. Dit zorgt voor een flinke afname in gebruik van extra producten die eigenlijk niet nodig zijn. Naast dat dit uiteraard kostenbesparend is, zorgt het ook voor een afname in onnodig afval.

- **Duurzaam verpakkingsmateriaal**

Dagelijks gaan er bij ons meerdere zendingen de deur uit. Meerdere zendingen per dag betekent ook meerdere dozen per dag. Om de impact welke dit heeft te minimaliseren, maken we gebruik van 3 maten dozen zodat de ruimte optimaal benut wordt. Daarnaast versturen wij al een deel van onze artikelen met graskartonnen dozen.

- **Voorraad management**

Dit doen we door zorgorganisaties te helpen met het opzetten en behouden van overzicht van hun voorraad en houdbaarheid. Door hierin goed af te stemmen wat onze klant nou werkelijk nodig heeft, helpen we mee aan de minimalisering van verspilling. Uiteraard lukt dit niet altijd. Is er toch verspilling doordat een artikel bij ons bijvoorbeeld over de datum is, dan maken we gebruik van onze samenwerking met de lokale dierenambulance en connecties in Afrika om deze artikelen te kunnen doneren.

- **Reparatie & onderhoud van medische apparatuur**
In 2020 zijn wij begonnen met het faciliteren van reparatie en jaarlijks onderhoud van diverse medisch apparatuur. Dit zorgt ervoor dat het apparaat langer mee zal gaan. Gunstig voor de portemonnee én natuurlijk duurzaam. Daarnaast werken we samen met een partnerbedrijf om dit jaar een platform op te zetten waar zorgorganisaties onderling 'refurbished' en overtollig medische apparatuur kunnen uitwisselen cq. verkopen.
- **Verhuur van medische apparatuur**
Om zorgorganisaties alsmede particulieren te faciliteren van medische apparatuur, voor een korte periode of wanneer het nog niet zeker is of dit apparaat juist is voor de behandeling, hebben wij in 2020 een verhuurmodule opgezet. Zo stimuleren we zorgorganisaties enkel medische apparatuur aan te schaffen wanneer deze ook echt frequent gebruikt worden. Hiermee voorkomen we dat apparaten lang stil staan bij zorginstellingen en hierdoor kapotgaan, en stimuleren we hergebruik.

b. **C02 reductie**

Om de CO2 uitstoot te verminderen proberen we lokale leveranciers te zoeken en onze zendingen zoveel mogelijk te bundelen waardoor er op jaarbasis minder transport nodig is. Ook helpen de diverse maten dozen in het zo efficiënt mogelijk vervoeren van onze zendingen. Tevens zijn we bezig de opties tot schoner (elektrisch) vervoer te bekijken en in te voeren voor onze leveringen en hebben we plannen voor onder andere zonnepanelen op ons toekomstige pand.

c. **Een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving**

Als medische groothandel komen wij uiteraard niet direct in contact met de patiënt. Deze pijler interpreteren we dan ook op een iets andere manier, namelijk door onze collega's een optimale werkplek en -sfeer te bieden. Daarnaast werken we momenteel aan het opzetten van samenwerkingen met instanties zoals De Wereld van Jansje, die vanuit Stichting Hartekamp Groep dagbesteding faciliteert. Vaak is dit voor deze mensen een zeer welkome activiteit, dus we hopen hiermee een goede bijdrage te kunnen doen.

Kortom, de eerste stappen richting een duurzamer model zijn gezet, al is er nog veel meer te realiseren. Wij zijn ervan overtuigd dat we dit door samen te werken binnen de hele waardeketen kunnen realiseren!

38. Merck Group

Inzet en acties van Merck Group BV

- a. Merck BV zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.
- b. Merck BV spannen zich in om zijn ecologische voetafdruk en impact verminderen.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

- **de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen**

Tegen 2030 zijn we van plan onze directe en indirecte emissies met 50% te verlagen (van de 2020 baseline), dit moet worden bereikt door energie-efficiëntie maatregelen uit te voeren, proces gerelateerde emissies te verminderen en meer elektriciteit in te kopen uit hernieuwbare bronnen. We streven er ook naar om tegen 2030 80% van ons elektriciteitsverbruik te dekken met hernieuwbare energiebronnen. Bovendien zijn we van plan om een nieuwe reductiedoelstelling vast te stellen voor onze emissies uit de upstream en downstream waardeketen. We richten momenteel processen in om niet-gemelde gegevens nauw keuriger vast te leggen. In 2021 valideren we de data basis voor een specifiek doel. Tegen 2040 zijn we van plan om in onze hele waardeketen netto nul-koolstofactiviteiten te realiseren.

- **circulair werken te bevorderen**

In het kader van het "ProMec-initiatief" op onze locatie in Darmstadt promoten we een duurzame, hulpbronnefficiënte circulaire economie. We verfijnen onze praktijken voor het recyclen van oplosmiddelen, waardoor de nadelige gevolgen voor het milieu van de verwijdering van ons productieafval tot een minimum worden beperkt. In 2020 hebben we ons programma voor het recyclen van oplosmiddelen uitgebreid met een verscheidenheid aan oplosmiddelen uit de productie van organische stoffen, waardoor we nog eens 600 ton oplosmiddel hebben kunnen recyclen. Deze stap heeft het recyclingpercentage van ons productieafval in onze Darmstadt medicijn fabriek duurzaam verhoogd van 8% naar 16%.

- **de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;**

Bij het lozen van afvalwater houden wij ons strikt aan de overheidsvoorschriften. Ondanks dat we aan alle geldende eisen voldoen, komen er toch kleine hoeveelheden sporenstoffen in het milieu terecht. Onze nieuwe doelstelling gaat daarom verder dan de wettelijke vereisten: tegen 2030 zijn we van plan om potentieel schadelijke residuen in ons afvalwater te verminderen tot onder de geen-effectdrempel, een wetenschappelijk gedefinieerde grens waaronder geen negatieve milieueffecten te verwachten zijn.

In 2020 is onze nieuwe industriële waterzuiveringsinstallatie geopend. De faciliteit zal jaarlijks tot 90.000 kubieke meter hergebruiken. Dit komt overeen met een waterhergebruikspercentage van 80% en vermindert de afvalwaterbelasting naar de plaatselijke gemeentelijke zuiveringsinstallaties aanzienlijk. Daarnaast genereert de fabriek door verschillende procesverbeteringen een energiebesparing van meer dan 500.000 kilowattuur per jaar.

- **en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert**
  - Onze gemeenschapsactiviteiten worden gezamenlijk onze "Good Deeds" genoemd. In 2020 steunden we 274 projecten in 96 landen op het gebied van "Gezondheid", "Onderwijs en Cultuur" en "Milieu". Daarnaast hebben we mensen in nood in onze lokale gemeenschappen ondersteund en hulp geboden bij rampen.
  - Wereldwijd zijn we zeer toegewijd aan het ondersteunen van de gemeenschappen waarin onze productielocaties zich bevinden. We richten ons zowel op gezondheid, onderwijs en cultuur als op milieubeheer. Bovendien bieden we rampenbestrijding en bieden we ondersteuning aan mensen in nood in de buurt van onze locaties.
  - We zijn bijzonder vastbesloten om de toegang tot gezondheid voor mensen wereldwijd te vergemakkelijken. Dit doen we door betrokken te zijn bij tal van zorgprojecten. Daarbij brengen we specifiek onze ervaring in alle aspecten van de zorg in.

39. Maasstad Ziekenhuis

Inzet en acties van het Maasstad Ziekenhuis

- a. Het Maasstad Ziekenhuis zet zich in voor CO₂ reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.
- b. Het Maasstad Ziekenhuis spant zich in om de spiraal van uitputting van natuurlijke voorraden, van verspilling en vervuiling als gevolg van ziekenhuisactiviteiten te doorbreken en met aandacht voor de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers.

Duurzaamheid gaat voor het Maasstad Ziekenhuis over waarde creëren voor mens en maatschappij, in het heden en de toekomst. Duurzaam gaat ook over het vergroten van onze positieve impact en daarnaast verkleinen van onze negatieve impact.

- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers 1) CO₂-reductie, 2) circulair werken, 3) medicijnresten uit water en 4) een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving:

Het Maasstad Ziekenhuis heeft ervoor gekozen te verduurzamen door o.a. onderstaande onderwerpen op het vergroten van de positieve impact:

- d. Het aanbieden van gezonde en duurzame voeding voor zowel de patiënten, als bezoekers en medewerkers;
  - Zorg dichtbij huis (e-health, e-consult, thuis behandelen, thuis bloedprikken, etc.);
  - Milieuthermometer als basis voor verduurzaming: brons behaald in 2020 en intentie om in 2022 milieuthermometer zilver te behalen;
  - Bevorderen en bewust worden van een gezonde leefstijl door het inzetten van een programma op duurzame inzetbaarheid: "Sterk in je werk";

Daarnaast zijn o.a. de volgende onderwerpen opgenomen die gaan over het verkleinen van de negatieve impact:

- Zuiniger gebruik van grondstoffen door middel van de volgende zaken in te zetten: beoordelen wanneer re-usable i.p.v. disposable mogelijk is, inzetten van circulaire producten, minder verpakkingsmateriaal gebruiken, afval verminderen, hergebruik van middelen en materialen;
- Terugdringen van de CO₂-uitstoot door middel van vervoersbewegingen verminderen en de routekaart verduurzaming zorgvastgoed;
- Duurzamer inkopen: duurzaamheid als criteria meenemen in inkoopproces.

40. Pfizer

- a. Pfizer zet zich wereldwijd in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water halen en een leefomgeving creëren die de gezondheid van iedereen bevordert middels onder andere:

Ons' Groene Reis'-programma waarin wij onze plannen uitwerken om:

- te helpen de klimaatverandering en de gevolgen ervan te verminderen;
- de milieu-impact van onze producten en processen te minimaliseren door het bevorderen van rentmeesterschap in de hele supply chain;
- de levenscyclus van onze producten en waterbronnen op een duurzame manier te beheren.

Het met 75% verminderen van de uitstoot van broeikasgassen die gepaard gaan met onze activiteiten in 2050:

- 20% reductie behaald in 2007 (het jaar 2000 als startpunt genomen);
- 28% reductie behaald in 2011 (het jaar 2007 als startpunt genomen);
- 33% reductie behaald in 2020 (het jaar 2012 als startpunt genomen).

Het succesvol behalen van de volgende milieudoelstellingen:

- Wij streven ernaar om in 2030 CO2-neutraal te zijn in onze interne operaties. Een absolute vermindering van 46% op directe emissies waar het jaar 2019 als startpunt is genomen. In ogenschouw genomen dat ongeveer 80% van onze CO2-voetafdruk betrekking heeft op indirecte emissies implementeren wij een multi-aanpak waarbij wij duurzaamheidscriteria inbedden in onze leveranciersselectie en onze leveranciers hierbij stimuleren om de uitstoot van broeikasgassen te reduceren;
- Wij streven ernaar om in 2030 100% duurzame energie aan te kopen;
- Wij streven er tevens naar om in 2025 onze emissies met betrekking tot upstream logistiek met 10% en zakelijk reizen met 25% te verminderen waar het jaar 2019 wederom als startpunt is genomen.

- b. Pfizer bv sluit zich aan bij de visie van brancheorganisatie Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen (VIG) en zet zich daarmee in om de volgende aspecten te bewerkstelligen: CO2-reductie, circulair werken, medicijnresten uit grond- en oppervlaktewater en een leefomgeving creëren die de gezondheid van iedereen bevordert.

c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

- **De CO 2-emissie van de zorgsector terug te dringen**
  - Actieve deelname aan kennis deel sessies van de VIG omtrent CO2-voetafdruk;
  - Binnen het Pfizer Green Team concrete acties definiëren voor onze interne organisatie.

- **Circulair werken te bevorderen**
  - Het Pfizer Green Team creëert bewustwording bij de collega's van Pfizer bv (wekelijkse duurzaamheidstip).

- **De hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen**
  - Actieve participatie in de VIG werkgroep Verspilling;
  - Actieve participatie in de VIG werkgroep Heruitgifte;
  - Actieve participatie in de VIG werkgroep Sustainability;
  - Het Pfizer Green Team creëert bewustwording bij de collega's van Pfizer bv (interne actie lever ongebruikte medicijnen in bij apotheek of milieustraat).

- **en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert**
  - Voorlichting/instructies patiënten;
  - Leefstijl programma's en bijdragen aan goed gebruik medicijnen.

41. Cleanlease BV

Inzet en acties van Cleanlease BV

Zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving

- a. Cleanlease BV spant zich in om:
  - Actief een bijdrage te leveren aan de verdere verduurzaming van haar organisatie, producten en diensten door hierop een actief beleid en programma te voeren waardoor tevens een belangrijke bijdrage geleverd wordt aan de verdere verduurzaming van haar opdrachtgevers in de Zorg.

- b. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - **De CO2 –emissie van de zorgsector terug te dringen:**
    - het vergroenen van de OK: wij hebben voor alle disposabele producten re-usable textiel producten gemaakt: en totaal cijfermatig onderbouwd door onderzoeken waardoor we alles kunnen kwantificeren per ziekenhuis;
    - bestaande textiel en kledingproducten verder verduurzamen uitgaande van de end of life
    - Voortrekkersrol in Benelux of gebied van recycling van onze producten tot nieuwe goederen in onze keten;
    - voortrekkersrol in de keten in onze branche door participatie aan meerdere Green Deals (van circulaire jas tot inkoop, van hotellinnen tot onderzoeken bij opleiding medisch personeel; bewustwordingsprocessen);

*steeds verdere verduurzaming van onze reinigings- en logistieke processen en ondersteuning van onze opdrachtgevers in de zorg om door intelligente oplossingen ook hun CO2-footprint te verbeteren.

  - **Circulair werken te bevorderen;**
    - Door een grote monostroom in ons afval zijn we in staat met onze Europese partners nog meer nieuwe garens in de toekomst te ontwikkelen. We bieden nu ook al artikelen die ontwikkeld zijn uit end-of-life producten van onze klanten zoals lakens en handdoeken naar nieuwe kleding.

  - **De hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;**
    - Nvt tav medicijnresten. Wel voeren we een actief beleid en programma om het watergebruik in onze processen te verminderen en het hergebruik te vergroten. Daarnaast werken we intensief met onze ketenpartners samen om het gebruik van chemicaliën in onze wasprocessen te verminderen.

- **En door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert:**
  - Cleanlease werkt nauw samen met ketenpartners om middels haar producten en diensten de afvalberg te verminderen;
  - Wij vergroten middels communicatiecampagnes bij onze leveranciers en opdrachtgevers het bewustzijn om op een duurzame re wijze te werken;
  - Cleanlease heeft een actief beleid op het gebied van diversiteit en inclusiviteit van haar medewerkers en wil op deze wijze bijdragen aan het welzijn en ontwikkelingskansen van mensen.

42. LillyNed

Inzet en acties van Eli Lilly and Company en Eli Lilly Nederland B.V.

- a. Eli Lilly and Company in zijn geheel zet zich in voor CO₂-reductie, circulair werken, het terugdringen van medicijnresten in water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving,

Eli Lilly Nederland B.V. sluit zich aan bij de visie van brancheorganisatie Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen (VIG) en spant zich in voor de duurzaamheidsdoelstellingen zoals deze in de Green Deal zijn opgesteld. Zo willen wij zowel bewustwording creëren van de schaarste van duurzaamheid in de gezondheidszorg als met concrete verbeteringen komen.

Eli Lilly and company spant zich wereldwijd in om verantwoord om te gaan met mens en milieu, in het algemeen en specifiek op de onderdelen van CO₂ reductie, afval reductie en water- en energieverbruik. Lilly heeft wereldwijd de volgende doelstellingen bepaald die behaald moeten zijn in 2030:

- In 2030 wil Lilly wereldwijd CO₂ neutraal zijn en alleen nog maar gebruik maken van duurzame energie;
- Lilly streeft naar 'zero waste to landfill', het minimaliseren van single-use plastics en het gebruiken van 100% duurzame verpakkingsmaterialen;
- De locaties van de productiesites mogen geen impact hebben op het water en mogelijke schaarste hiervan in de directe omgeving;
- In 2020 is het Green Logistics Project opgericht dat zich richt op het verduurzamen van de onderdelen 'Global Transportation', 'Global Warehousing' en 'Distribution packaging'.

- b. Eli Lilly Nederland B.V. heeft, net als alle andere filialen van Lilly, zich te houden aan de volgende environmental requirements uit het global HSE-programma:

- A comprehensive green strategy that includes local goals based on the corporate environmental goals
- A process to track progress of implementation
- The plan should focus on:
  - Waste reduction & recycling
  - Minimization of single use plastics
- Office energy conservation
- Reduction of fuel use and carbon emissions by company motor vehicles.

Ieder jaar dient ieder filiaal de zogenaamde Affiliate Green Quest Scorecard in te vullen om te laten zien wat men als filiaal al doet op het gebied van duurzaamheid. Eli Lilly Nederland B.V. heeft tot nu toe de volgende bijdragen geleverd aan het verduurzamen van ons bedrijf:

- Eli Lilly Nederland B.V. is puur een sales- en marketingorganisatie, er vindt in Nederland geen geneesmiddelenproductie en geneesmiddelendistributie plaats. De distributie en productie van geneesmiddelen vindt plaats in andere landen van de wereld. Wel werken wij samen met logistieke partners die voor hun transportverpakkingen karton en papier gebruiken dat 100% gerecycleerd materiaal bevat. Zij hebben zelf ook hun doelstellingen ten aanzien van duurzame(re) distributie.
- De Car Policy van Eli Lilly Nederland B.V. is erop gericht om de CO₂-uitstoot van ons wagenpark zoveel mogelijk te verminderen. Het is om die reden geen optie meer om een Dieselauto te bestellen. Werknemers hebben de mogelijkheid om benzine, hybride of volledig elektrisch te rijden. De gemiddelde CO₂-uitstoot van de huidige carfleet is 93 gr/km. Op dit moment is 29% van het wagenpark van Eli Lilly Nederland B.V. hybride of volledig elektrisch. Het afgelopen jaar betrof 25% van de bestelde leaseauto's een elektrische auto. Tevens heeft Eli Lilly Nederland B.V. 10 oplaadpalen in de parkeergarage onder ons kantoor in Utrecht geïnstalleerd. In de komende jaren gaan we dit nog verder verbeteren.
- Lilly brengt nu steeds vaker Biologicals op de markt, welke in het lichaam worden afgebroken. Hierdoor belanden er minder medicijnresten in het oppervlaktewater en grondwater.
- Lilly Nederland zet zich in om geneesmiddelen op maat toe te passen en daarmee spillage te voorkomen.
- Lilly heeft jaarlijks de Lilly Global Day of Service, een vrijwilligersdag waar alle medewerkers tijdens een werkdag aan deelnemen ter ondersteuning van mens en milieu. In 2021 zal er binnen Eli Lilly Nederland B.V. een company cleanup georganiseerd worden, waarbij alle medewerkers zwerfafval zullen gaan opruimen.
- In ons kantoor Westerstaete in Utrecht, waar wij kantoor houden op de eerste verdieping en op de 6e verdieping zorgen verschillende initiatieven voor een duurzamere omgeving:
- Ons kantoor kantoorpand Westerstaete in Utrecht heeft Energielabel A en wij maken alleen gebruik van groene stroom;
- Op onze verdiepingen werken we met ledverlichting, werkend met lichtsensoren met bewegingsdetectie en gevoeligheid voor zonlicht;
- De voorheen gebruikte blikjes frisdrank en plastic bekertjes zijn vervangen door glazen flesjes (statiegeld), koffiemokken en glaswerk. Elke werknemer heeft een aluminium drinkfles gekregen om het reduceren van wegwerpplastic flesjes te stimuleren.
- Printers staan automatisch ingesteld op dubbelzijdig printen en zijn printopdrachten zijn beveiligd wat resulteert in minder papierverspilling. Think before you print mentaliteit.

- Al het gebruikte papier is FSC of een mix van FSC. Ook voor kantoorbenodigdheden heeft onze leverancier een 45% 'green' purchase policy.
  - Op kantoor staat een box voor lege cartridges en toners, en ook voor lege (niet oplaadbare) batterijen om deze te recyclen.
  - Lilly stimuleert virtueel en flexibel werken. Dit bevordert het welzijn van onze medewerkers en het vermindert de werk-gerelateerde reizen en verkeersstromen.
  - Ons schoonmaakbedrijf maakt enkel gebruik van groene/eco-schoonmaakproducten
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
- de CO₂-emissie van de zorgsector terug te dringen;
  - circulair werken te bevorderen;
  - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewateren grondwater terug te dringen;
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert

Door aan te sluiten bij ondertekening van de Green Deal Duurzame Zorg bevestigt Lilly Nederland B.V. haar inspanningen voor CO₂-reductie, circulair werken, terugdringen van medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater en om een gezonde leefomgeving binnen en buiten zorginstellingen te creëren.

43. IG&H

Inzet en acties van IG&H

IG&H zet zich in voor drie pijlers:

- CO2-emmissie terugdringen
- Circulair werken bevorderen
- Gezond makende leef- en verblijfsomgeving bevorderen

Dit doet IG&H door:

- Enerzijds tijdens de projecten bewustzijn te creëren in de sector en laat daarom duurzaamheid meewegen in het advies; de bijdrage die wij via projecten leveren aan duurzaamheid gaan we meten
- Anderzijds spant IG&H zich in om haar eigen CO2-emissie te reduceren, de eigen circulaire bedrijfsvoering en een gezonde leefomgeving voor haar medewerkers te creëren

Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

a. **CO2-emissie terugdringen**

IG&H spant zich in om bewustzijn te creëren over CO2-reductie in de sector en laat daarom duurzaamheid meewegen in het advies, binnen de verschillende type projecten:

- Strategische projecten: strategische voordelen van CO2-reductie onder de aandacht brengen
- Projecten met een technologische component: 1) milieuvoordelen van digitalisering van zorg onder de aandacht brengen, en 2) migratie naar de cloud stimuleren, zodat datacentres efficiënter en milieuvriendelijker worden
- Implementatietrajecten: duurzaamheid meenemen als factor in de transitie, bijv. in te maken keuzes omtrent huisvesting

IG&H spant zich in om de eigen CO2-emissie te reduceren door o.a.:

- Minder (vlieg)verkeer door bijvoorbeeld het stimuleren van digitaal werken
- Mobiliteitsbeleid verduurzamen door:
  - Elektrificeren van het wagenpark door elektrisch rijden financieel aantrekkelijker te maken, hierbij streven we naar 100% elektrisch rijden
  - Goede mobiliteitsvergoeding onafhankelijk van het type vervoersmiddel zodat autogebruik verminderd
- Verdubbeling van het aantal zonnepanelen zodat op alle Nederlandse IG&H-kantoren zonnepanelen liggen
- Mogelijkheid tot duurzaam beleggen van het pensioen
- Vegetarisch eten wordt altijd gefaciliteerd en gestimuleerd

Ook heeft IG&H de ambitie om in 2025 CO2-neutraal te zijn, door de (resterende) CO2-uitstoot 100% te compenseren door het planten van bomen. Ook heeft IG&H een eigen appelboomgaard en meerdere bijenvolken om CO2-opslag én biodiversiteit te stimuleren.

b. Circulair werken bevorderen

IG&H spant zich in om via projectwerk circulair werken te vergemakkelijken:

- In projectwerk gericht op logistieke optimalisatie en optimalisatie van gebruik van capaciteit is circulair het uitgangspunt

IG&H spant zich in om zelf meer circulair te werken door o.a.:

- Afval te scheiden en reduceren
- Slim bereiden van lunch om voedselverspilling te minimaliseren
- Te stoppen met het gebruik van single-use producten in onze kantoren

c. Creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert

IG&H spant zich in om via projectwerk de leefomgeving en gezondheid van iedereen te bevorderen door:

- In advies het belang van aandacht voor gezondheidsbevordering i.p.v. alleen voor ziekte mee te nemen

IG&H spant zich in om de gezondheid van medewerkers te bevorderen door:

- Stimuleren van beweging van medewerkers via (laagdrempelige) bedrijfssportevenementen en een IG&H-gym op het hoofdkantoor
- Gezonde, verse voeding tijdens lunches, diners en als tussendoortjes
- Een groene kantooromgeving, zowel binnen als buiten

44. Been Management Consulting

Been Management Consulting spannen zich in om:

Het zorgsysteem kraakt en barst uit zijn voegen, als dit zo doorgaat is het gedoemd om ten onder te gaan. Verandering is daarom noodzakelijk om de zorg houdbaar en betaalbaar te houden. Hiervoor is een systemische verandering nodig waarbij de waarde voor de patiënt en de planeet het startpunt is. Wij helpen organisaties om de juiste zorg op de juiste plek voor de juiste patiënt te realiseren.

- a. Inzet en acties Been Management Consulting:
  - Het creëren van maximale waarden voor patiënt door het implementeren van **Value Based Healthcare projecten** waarbij men betaalt voor zorg op basis van gezondheidsuitkomsten voor de patiënt ipv per behandeling.
  - Optimaliseren van de **Supply Chain** om ervoor te zorgen dat medicijnen ten alle tijde beschikbaar zijn voor de patiënt.
- b. We organiseren **Business Trialogues** (o.a. samen met Cathy van Beek) om verschillende Raden van Bestuur met elkaar in gesprek te laten gaan. Met als doel de zorg voor **de patiënt** en **planeet** positief te veranderen door **innovaties** en **de groene zorg te versnellen**, en daarmee de **maatschappelijke impact** te vergroten. Hiervoor is een systemische verandering nodig waarbij de waarde voor de patiënt en de planeet het startpunt is. Hierbij is het een vereiste dat betrokken partijen haar verantwoordelijkheid nemen en gezamenlijk gaan pionieren. Om toekomstbestendige zorg te creëren, is het van belang dat alle betrokkenen:
  - elkaars uitdaging begrijpen
  - elkaars waarden kennen en respecteren
  - gezamenlijk aan een systemische oplossing werken
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;
  - circulair werken te bevorderen;
  - de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewateren grondwater terug te dringen;
  - en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert

45. Tensen & Nolte By Sansidor

Inzet en acties van Tensen & Nolte by Sansidor

- a. Tensen & Nolte by Sansidor zet zich in voor CO2-reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezond makende leef- en verblijfsomgeving.
- b. Tensen & Nolte by Sansidor spant zich in om: Binnen de eigen organisatie, maar ook actief bij klanten en breed in de zorgsector, bij te dragen aan bewustzijn, gedragsverandering en (technische) innovatie om vanuit het gedachtegoed Infectiepreventie toe te werken aan minder verspilling van gebruiks- en verbruiksmiddelen, duurzame/circulaire alternatieven, met behoud van een hoge standaard om infecties en de verspreiding daarvan te voorkomen.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:

De CO2-emissie van de zorgsector terugdringen:

- Initiëren, participeren en uitdragen van initiatieven die leiden tot reductie van energiegebruik binnen zorginstellingen, zoals gerichte inregeling van luchtbehandelingssystemen in de gezondheidszorg
- Verdiepen in gericht en innovatief desinfectiebeleid, qua keuze en qua toepassing. Dit omdat de chemische industrie (waar ook desinfectantia worden vervaardigd) verantwoordelijk is voor een grote CO2-emissie
- In bouwadvisering in de gezondheidszorg bij te dragen aan verduurzaming van vastgoed en technische installaties door infectiepreventie af te wegen in relatie tot verantwoord energie gebruik.

Circulair werken bevorderen:

- Actief in het dienstenaanbod kennis, ervaringen en kunde uitdragen en over te dragen om toe te werken aan het beter gebruik van circulaire/duurzame verbruiksmiddelen welke in het kader van infectiepreventie worden gebruikt in de zorg.
- Actief de zorgsector voortdurend te informeren (zowel mondeling als schriftelijk) en te inspireren met artikelen, (digitale) bijeenkomsten en trainingen.
- De mogelijkheid onderzoeken om meer gemotiveerd keuzes te kunnen maken op het gebied van materialen welke worden aangeschaft t.b.v. infectiepreventie en b.v. de circulaire impact van verschillende verbruiksproducten in kaart te brengen en zo een gedegen keuzes af te wegen.
- In de praktijk bewust zoeken naar vormen van infectiepreventie waarbij het doel blijft voorkomen of bestrijden van infecties, maar mogelijk met een duurzamer alternatief of innovatie op onderdelen die deels of geheel duurzamer kunnen worden ingezet.

De hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terugdringen:

- Door alle voorkomende initiatieven op dit doel, die een aspect van infectiepreventie in zich hebben, te omarmen en inhoudelijk te ondersteunen.

Het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die gezondheid van iedereen bevordert:

- Wij dragen binnen onze beroepsgroep proactief bij aan bewustwording van dit onderwerp. Dit doen wij door actief te participeren in lokale en nationale initiatieven op het gebied van groene infectiepreventie. Dit kunnen landelijke commissies en netwerken zijn, maar ook instelling gebonden Green Teams en projecten.
- In ons professionele netwerk, wat zich uitspreidt op alle niveaus van de gezondheidszorg in Nederland, profileren wij ons als voorstander, deelnemer en belangenbehartiger van de Green deal Zorg.
- In onze educatieve activiteiten, zoals het geven van cursussen, workshops en symposia nemen wij duurzaamheid op als belangrijk infectiepreventie item.
- Bij studenten die wij begeleiden in de praktijk brengen wij duurzaamheid, zoals circulair werken, onder de aandacht als essentieel onderdeel van de professionaliteit van de toekomstige deskundige infectiepreventie.
- Duurzaamheid is vast onderdeel van ons intercollegiaal overleg voor onze medewerkers.

d. Algemene toelichting:

Tensen & Nolte by Sansidor ondersteunt al jaren organisaties in de Nederlands op bevlogen en betrokken wijze op het gebied van Infectiepreventie. Met een team van deskundigen Infectiepreventie dragen wij over de gehele breedte van de zorgsector bij aan het ontwikkelen, borgen, implementeren en effectueren van infectiepreventiebeleid Dit doen wij door specialistische ondersteuning, educatie, het uitvoeren van expertise projecten, het verzorgen van educatieve activiteiten, uitvoeren van audits, het opstellen van beleidsplannen, vorm geven aan outbreakmanagement, adviseren over verbouw en nieuwbouw van zorglocaties en te adviseren over het gebruik van medische apparatuur en middelen. Onze visie is dat preventie van zorginfecties onderdeel is van een maatschappelijke verantwoordelijkheid van zorgorganisaties. Dit gaat uitstekend samen met de actuele verantwoordelijkheid voor meer duurzaamheid inde zorg.

Tensen & Nolte heeft als doel om 'groene en duurzame infectiepreventie' concreet te maken. Wij doen dit in overeenstemming met de pijlers van de 'Green deal Duurzame zorg. Wij stimuleren daarom onze klanten om infectiepreventie op zo groen mogelijke wijze gestalte te geven aan infectiepreventiebeleid. Duurzaamheid in de gezondheidszorg en een gezonde planeet moet hier het resultaat van zijn. Daarom blijven wij de komende jaren ons hard maken voor en bijdragen aan duurzame oplossingen die de impact van de gezondheidszorg op onze leefomgeving minimaliseren. Dit past bij onze ambitie om een voorloper te zijn op het gebied van duurzaamheid.

46. VieCuri

Artikel 1: Doel

Doel van de Green Deal is gezamenlijk de verduurzaming van de zorgsector te versnellen.

Artikel 2: Inzet en acties alle Partijen gezamenlijk

De partijen van de Green Deal verduurzamen de zorg door:

- a. de CO₂-emissie van de zorgsector terug te dringen;
- b. circulair werken te bevorderen;
- c. de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewateren grondwater terug te dringen;
- d. en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert.

47. Vilans

Inzet en acties van Vilans

- a. Vilans zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving
- b. Vilans spant zich in om als organisatie niet alleen zélf zo groen mogelijk te worden. We helpen zorgaanbieders ook hun groene doelen te verwezenlijken met toegankelijke kennis op onze websites. Onze missie is breder dan alleen zuinig omgaan met middelen. Onder duurzaamheid verstaan we ook de gezondheid van mensen bevorderen door een goede werk- en leefomgeving te creëren. Voor positieve gezondheid en persoonsgerichte zorg is een omgeving nodig die uitnodigt tot gezond gedrag.
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - **de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;**
    - voorbeelden van CO2 emissie uit de sector van de langdurende zorg verzamelen en verspreiden via onze kenniskanalen
  - **circulair werken te bevorderen;**
    - voorbeelden over circulair werken uit de sector van de langdurende zorg verzamelen en verspreiden via onze kenniskanalen
  - **de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;**
    - voorbeelden over reductie medicijnresten in het oppervlaktewater uit de sector langdurende zorg verzamelen en verspreiden via onze kenniskanalen
  - **en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert**
    - voorbeelden over het creëren van een gezond werk- en leefklimaat in de sector langdurende zorg verzamelen en verspreiden
    - een bijdrage leveren aan de kennisontwikkeling op het vlak van een gezonde werk- en leefomgeving vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid.

48. NVK

Inzet en acties van Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK)

- a. NVK zet zich in voor CO2 reductie, circulair werken, medicijnresten uit water en een gezondmakende leef- en verblijfsomgeving.
- b. NVK spant zich in voor een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van kinderen en jongeren bevordert
- c. Bovengenoemde inspanningen worden vertaald naar de volgende acties op één of meer van de volgende pijlers:
  - **de CO2-emissie van de zorgsector terug te dringen;**
Het creëren van hybride vormen van zorg met meer online mogelijkheden waardoor kennis reist en niet het kind
  - **circulair werken te bevorderen;**
  - **de hoeveelheid medicijnresten in oppervlaktewater en grondwater terug te dringen;**
  - **en door het creëren van een leefomgeving in en buiten zorginstellingen die de gezondheid van iedereen bevordert**
Het creëren van hybride vormen van zorg met meer online mogelijkheden waardoor kennis reist en niet het kind.